**********MIXED ADC 606
858 P1 CRATIS
THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
SERIALS DIVISION
WASHINGTON DC 20540-4830

DRAUGAS

PERIODICALS
May 18, 2004
Vol. XCV

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

95-IEJI METAI

ANTRADIENIS - TUESDAY, GEGUŽĖS - MAY 18, 2004

NEWSPAPER - **DO NOT DELAY** - Date Mailed 05-17-04

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

95th ANNIVERSARY

Nr. 96
Kaina 75 c.

Šiame numeryje:

Bičiulystė

Sveikatos klausimais. *2 psl.*

Amerikos sąžinė. Ideologinis genocidas. *3 psl.*

Prisiminimai apie Šiluvos atlaidus. *4 psl.*

„Draugo lietuviukai". *5 psl.*

Pažymėta Atgimimo ąžuolyno sukaktis. *6 psl.*

Lietuviško „Žodžio kelias" nusidriekė per plačiąją Ameriką. *8 psl.*

Sportas

* **Pirmadienį devintajame daugiadienių „Giro d`Italia" dviratininkų lenktynių** Italijoje devintajame rate „Landbouwkrediet-Colnago" komandos narys Tomas Vaitkus finišavo su pagrindine grupe ir užėmė 24-ąją vietą. Rato nugalėtoju tapo amerikietis Fred Rodriguez.

* **Lichtenšteine vykstančiose tradicinėse tarptautinėse šachmatininkų** varžybose antrąsias pergales baltosiomis figūromis trečiajame rate iškovojo abu Lietuvos atstovai. Aukščiausią Aloyzas Kveinys sekmadienį nugalėjo vokietį Christian Bleis ir su 2.5 taško iš trijų galimų užima devynioliktąją vietą. Gediminas Šarakauskas įveikė kitą Vokietijos šachmatininką Thom Keimer bei užima 22-ąją vietą.

* **Šeštosiose JAV (NBA) čempionato Vakarų konferencijos pusfinalio rungtynėse** Dariaus Songailos Sacramento „Kings" komanda sekmadienį namuose 104:87 nugalėjo Minnesota „Timberwolves" komandą bei išlygino žaidimo iki keturių pergalių rezultatą 3:3. Lietuvis sekmadienio rungtynėse nežaidė.

* **Savaitgalį Klaipėdos kėgliavimo centre „Forumas" baigėsi pagrindinės** šių metų Lietuvos kėgliavimo federacijos komandinės varžybos — Lietuvos kėgliavimo lyga. Varžybose dalyvavo aštuonios komandos. Varžybų čempione tapo Klaipėdos „Statoil Lubriants" komanda, kurios gretose žaidžia Lietuvos čempionas Žilvinas Perminas.

Naujausios žinios

* **Lietuvos ir Latvijos premjerai aptarė regioninius** projektus ir gynybinį bendradarbiavimą.

* **K. Prunskienė netiki socialdemokratų meile** atominei energetikai.

* **ES piliečiai Lietuvoje nedega** noru balsuoti Europos Parlamento rinkimuose.

Kaune rasta galinga karo laikų bomba, galėjusi sugriauti Aleksoto tiltą

Kaune rasta aviacijos bomba pirmiausia buvo aptverta ir atskirta smėlio maišais. KAM-ELTA

Kaunas, gegužės 17 d. (BNS) — Kaune išminuotojai sėkmingai sunaikino galingą Antrojo pasaulinio karo sprogmenį, kuris buvo rastas netoli Aleksoto tilto pašlaitėje gyvenančio žmogaus kieme.

Juozo Vitkaus inžinerijos bataliono išminuotojai pustonį sveriančią, 145 cm ilgio ir 40 cm pločio vokišką aviacinę bombą „SD500C" susprogdino 5 val. 30 min. po pietų.

Kaip informavo Juozo Vitkaus inžinerijos bataliono S5 skyriaus viršininkas kapitonas Donatas Mazurkevičius, aviacinė bomba susprogdinta panaudojant kumuliatyvinį užtaisą — sprogmuo perpjautas, o viduje esanti sprogstamoji medžiaga sudeginta.

Operacijos metu panaudota 400 smėlio maišų.

Dėl pavojingo radinio buvo evakuoti aplinkinių namų žmonės, uždarytas eismas Aleksoto tiltu ir šalia jo esančiose gatvėse.

Pagal karo sprogmenų naikinimo taisykles, sunaikinus bombą ir jos neišvežus, būtina palaukti dar 36 valandas ir tik tada leisti sugrįžti evakuotiems žmonėms. Tiems, kurie neturi kur pernakvoti, Kauno savivaldybė pasiūlė nuvežti į Kauno kolegijos bendrabučius.

36 val. dar bus uždarytas eismas Aleksoto tiltu ir jo prieigose.

Kaip pranešė Kauno vyriausiasis policijos komisariatas, aviacinė bomba buvo aptikta sekmadienį Veiverių gatvėje, 53 metų A.J. kieme.

Krašto apsaugos ministerija pirmadienį pranešė, kad pusę tonos sveriančios bombos neįmanoma saugiai išvežti į poligoną, todėl sprogmenį nuspręsta naikinti vietoje.

Žinovų nuomone, jei šis sprogmuo būtų sprogęs, žemėje būtų atsiradusi apie 80 metrų skersmens duobė, greičiausiai susprogdintas Aleksoto tiltas, o skeveldros lėktų daugiau kaip 2 kilometrų spinduliu, todėl pareigūnai įspėjo maždaug pusės kilometro spinduliu nuo įvykio vietos gyvenančius žmones nevaikščioti gatvėse, palikti atvirus langus, kad smūgio banga jų neišdaužytų.

Tačiau nuo pirmadienio pietų kitame Nemuno krante ėmė būriuotis minios žmonių ir jiems išvaikyti teko pasitelkti Vidaus reikalų ministerijos vidaus tarnybos pirmo pulko karius.

Operacijai vadovaujantis štabas iš policijos, priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos, civilinės saugos ir J. Vitkaus inžinerinio bataliono atstovų sudarė ypatingų situacijų planą. Į įvykio vietą išvyko visos specialiosios tarnybos: medikai, priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba, papildomos policijos pajėgos, kariai.

Žinovai atjungė dujas, elektrą, neveikė šalia įvykio vietos esantis Aleksoto funikulierius.

Taip pat buvo uždarytas eismas per Aleksoto tiltą bei jo prieigose.

R. Pakso šalininkai skundžiasi Europos sąjungos ambasadoms

Vilnius, gegužės 17 d. (BNS) — Per apkaltą už Konstitucijos pažeidimus nušalinto nuo prezidento pareigų Rolando Pakso rėmėjai pirmadienį keliolikai Europos Sąjungos (ES) valstybių ambasadų Vilniuje įteikė prašymus „atkreipti dėmesį į konstitucinių Lietuvos rinkėjų teisių pažeidimus".

Šeši R. Paksui remti sutelkto judėjimo „Už teisingumą ir demokratinę Lietuvą" aktyvistai su Aušrine Marija Pavilioniene priešakyje akciją pradėjo prie Prancūzijos ambasados.

„Tikimės sulaukti moralinės paramos ir informuoti valstybes, kas dedasi Lietuvoje", aiškino A. M. Pavilionienė.

Kreipimesi į užsienio valstybių ambasadas rašoma, esą Prezidento rinkimų įstatymo pataisos, užkirtusios kelią R. Paksui kandidatuoti į valstybės vadovo postą, pažeidžia konstitucines teises piliečių, kurie jau pasirašė už pretendentą R. Paksą parašų rinkimo lape.

Kol A. M. Pavilionienė beldėsi į ambasados duris, likusieji judėjimo nariai su dviem plakatais „Europos bendrijai nerūpi kaimyno problemos" ir „Europos žmogaus teisės Lietuvoje — blefas" išsirikiavo prieš pastatą.

Įteikę Prancūzijos ambasados administracijai savo protesto pareiškimą, protestuotojai patraukė prie Švedijos, po to — prie Austrijos ambasadų. R. Pakso rėmėjai pirmadienį žadėjo aplankyti dar devynių valstybių atstovybes Vilniuje.

Parlamentarų prašymą ištirti, ar Prezidento rinkimų įstatymo pataisos neprieštarauja Konstitucijai, Konstitucinis Teismas nagrinės antradienį.

Pirmą kartą, minint Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės dieną, Lietuvos trispalvė sostinės Daukanto aikštėje prie Prezidentūros rūmų iškilmingai pakelta kartu su žydromis Europos Sąjungos ir NATO vėliavomis. Pirmą kartą šią dieną Lietuva šventė kaip visateisė Europos Sąjungos ir Šiaurės Atlanto sutarties narė. Mykolo Ambrazo (ELTA) nuotr.

G. Petrikas kūrė buvusio boksininko iš Rusijos legendą

Los Angeles-Vilnius, gegužės 17 d. (BNS) — JAV nuo Lietuvos teisėsaugininkų slapstęsis bankrutavusio susivienijimo EBSW vadovas Gintaras Petrikas savo kaimynams Los Angeles prisistatydavo iš Rusijos emigravusiu boksininku.

Kaip rašo dienraštis „Los Angeles Times", Holivood bulvare, kur G. Petrikas turėjo akinių nuo saulės ir suvenyrų parduotuvėlę, jis apibūdinamas kaip draugiškas, malonaus būdo. Rūkydamas su kaimynais, jis pasakodavo, kad buvo boksininku Rusijoje, o į Los Angeles persikėlė iš Las Vegas.

„Jis atrodydavo atsipalaidavęs, normalus ir malonus", apibūdino G. Petriką jo parduotuvės kaimynystėje dirbęs Sergio Barrera.

Kiti prekeiviai teigia, kad Aleksandr Davidoff pasivadinęs G. Petrikas su drauge Joanna Davidoff (Joana Kripaityte) pasirodydavo parduotuvėje po kelis kartus per savaitę, kartais su vaikais, ir iš savo automobilio iškraudavo prekes.

Vienas parduotuvėlės darbuotojų apibūdino porą kaip „normalius, laimingus žmones, visiškai nepanašius į nepadorius".

JAV Federalinio tyrimų biuro agentai sulaikė G. Petriką gegužės 3 dieną, kai su drauge išvyko iš namų priemiestyje į netoliese esantį banką.

Praėjusį penktadienį jis stojo prieš Los Angeles apygardos teismą byloje dėl jo perdavimo Lietuvai. Dienraščio pranešimu, kaltintojai tikisi per dvi savaites parengti prašymą išduoti G. Petriką Lietuvai.

Komunistų šalininkai nepraranda vilties atkurti partiją

Vilnius, gegužės 17 d. (BNS) — Komunistinių minčių šalininkai dar šiais metais tikisi Lietuvoje atkurti buvusios Lietuvos komunistų partijos veiklą arba įkurti naują komunistų partiją.

Komunistų partija Lietuvoje yra uždrausta įstatymu.

Tai sakė iniciatyvinės grupės komunistų partijos veiklai atkurti vadovas Lietuvos socialistų partijos pirmininko pavaduotojas Vladimiras Troščenka.

„Aš manau, kad šiais metais mes tikrai spėsime tai padaryti", sakė V. Troščenka.

Lietuvos socialistų partijos vadovas Mindaugas Stakvilevičius apie siekį atkurti komunistų partijos veiklą pareiškė pernai, tačiau iki šiol neapsispręsta, kokiu būdu tai padaryti.

Lietuvos socialistų partijos (LSP) suvažiavimui nepritarus siūlymui pakeisti jos pavadinimą į Lietuvos komunistų partiją, dabar svarstomi kiti variantai.

Pagal vieną jų, būtų siekiama atkurti Lietuvos komunistų partijos, išlikusios buvusios Sovietų Sąjungos komunistų partijos sudėtyje, veiklą, kai iš kalėjimo išeis už antivalstybinę veiklą nuteistas buvęs jos vadovas Mykolas Burokevičius. Pagal kitą — būtų kuriama nauja komunistų partija.

V. Troščenkos teigimu, komunistų partijos įteisinimą siekiama derinti su, jo žodžiais tariant, „pogrindyje" veikiančiais komunistais. Lietuvos socialistai nuteistus LKP vadovus laiko „politiniais kaliniais".

Konservatoriai atsiriboja nuo Darbo partijos

Vilnius, gegužės 17 d. (BNS) — Opozicinė Tėvynės sąjunga (TS) atsiriboja nuo populistinės Darbo partijos, bet nesiūlo to paties padaryti šių abiejų partijų remiamam kandidatui į prezidentus Petrui Auštrevičiui.

„Visi rinkėjai yra svarbūs — net ir tie, kurie yra apsigavę. Galbūt bent dalis jų balsų atiteks tvirtam valstybininkui P. Auštrevičiui", pirmadienį Seime surengtoje spaudos konferencijoje sakė TS vadovas parlamentaras Andrius Kubilius.

Savo ruožtu, jis pažymėjo, jog, apklausų duomenimis, už P. Auštrevičių balsuotų tik 13 proc. Darbo partijos rėmėjų.

Tačiau patys konservatoriai P. Auštrevičių remiančią Darbo partiją ir jos vadovus, pasak A. Kubiliaus vertina kaip „atnešančius didelę žalą Lietuvai" ir atmeta galimybę sudaryti su šia partija susivienijimą po Seimo rinkimų.

„Mes matome ateinantį eilinį gelbėtoją, kuris pasinaudodamas žmonių nepritekliais, kuria savo populiarumo aureolę. Tai yra 'Borisovas 2', pavojingesnis už pirmąjį", teigė A. Kubilius, lygindamas Darbo partijos vadovą milijonierių Viktorą Uspaskichą su prezidentą Rolandą Paksą rėmusiu Rusijos piliečių verslininku Jurij Borisov.

Praėjusią savaitę konservatorių vadovybė susilaukė dalies partijos narių priekaištų, jog P. Auštrevičius viename interviu pareiškė, jog TS ir DP vertybės yra panašios.

A. Kubiliaus nuomone, žurnalistai „klaidingai interpretavo" P. Auštrevičiaus žodžius.

Jis pripažino, jog konservatorių viduje vyksta diskusijos dėl partijos nuostatos prezidento rinkimuose. Iki šiol partija skelbia paramą tiek P. Auštrevičiui, tiek kadencija baigusiam prezidentui Valdui Adamkui.

Ne tik V. Adamkų remiantys liberalcentristai, bet ir dalis konservatorių ragina partijos vadovybę greičiau apsispręsti dėl paramos vienam kandidatui.

A. Kubiliaus teigimu, partijos apsisprendimas priklausys nuo to, ar teismas leis rinkimuose dalyvauti R. Paksui, ar kandidatai patys neatsiims savo kandidatūrų.

Pasak A. Kubiliaus, partijų parama kandidatams yra per daug sureikšminama, nes rinkėjai renkasi kandidatus nepaisydami partijų paramos.

Lietuviai pasiekė Sisia Pangma viršūnę

Vilnius, gegužės 17 d. (BNS) — Sekmadienį Lietuvos alpinistai užkopė į vieną aukščiausių pasaulio viršukalnių — Tibeto Himalajuose esančią Sisia Pangma.

8,027 metrų Sisia Pangma viršūnę pasiekė Mindaugas Leskauskas. Kartu su juo kopė Eugenijus Šimaniauskas ir Saulius Rudnickas.

Kol kas neaišku, ar pasiekė viršūnę kita alpinistų grupė — Saulius Vilius, Algirdas Kumža, Vytas Gaučys ir Arvydas Jonaitis.

Po kopimo į viršūnę alpinistų laukia itin sunkus darbas — pargabenti visą įrangą, palapines į stovyklą.

Laivų statykla „Baltija" atnaujino visiškai įrengtų laivų statybą. Šeštadienį „Baltijos" laivų statykloje pakrikštyti trys nauji čia pastatyti jūriniai vilkikai, pastatyti pagal Danijos kompanijos „Svitzer Wijsmuller" užsakymą. Vieno iš jų krikštamote tapo premjero žmona Kristina Brazauskienė. **Nuotr.:** K. Brazauskienė prie savo „krikštasunio". Romando Žiubrio (ELTA) nuotr.

Belgijos karių drausmę prižiūrės karo policininkai

Šiauliai-Vilnius, gegužės 17 d. (BNS) — Karinių oro pajėgų bazėje Zokniuose dislokuoto Belgijos karinio kontingento drausmę prižiūrės šios valstybės karo policininkų grupė.

Trys Belgijos karo policininkai pirmadienį atskrido į Zoknius belgų transportiniu lėktuvu, karinėje bazėje viešint Lietuvos ir Latvijos premjerams Algirdui Brazauskui ir Indulis Emsis.

Kaip sakė Lietuvos kariuomenės Karo policijos vadas majoras Dainius Janėnas, kolegos iš Belgijos prižiūrės savo tėvynainių drausmę bazėje, bendradarbiaudami su dviem Lietuvos karo policijos pareigūnais.

Anot majoro Đ. Janėno, kolegos iš Belgijos veiks tik KOP bazės viduje. Jie neturi teisės veikti Šiaulių mieste, neturi teisės nešioti ginklą už bazės ribų.

Pasak Krašto apsaugos ministerijos sekretoriaus Povilo Malakausko, Belgijos karo policininkai keisis kartu su savo valstybės kariais, maždaug du kart per mėnesį.

Sąjungininkų karių drausmės problema iškilo iškart po jų dislokavimo Zokniuose kovo pabaigoje. Per pusantro mėnesio neblaivūs Belgijos ir Danijos kariai kelissyk Šiauliuose įsivėlė į konfliktus, tapo chuliganizmo aukomis.

Lietuvos policija, iš pradžių nuolaidžiavusi sąjungininkų kariams, veliau pareiškė juos bausianti už viešosios tvarkos pažeidimus.

Palankiausiai vertinamas — policijos vadovas

Vilnius, gegužės 15 d. (BNS) — Policijos generalinis komisaras Vytautas Grigaravičius išlieka palankiausiai Lietuvos žmonių vertinamas visuomenės veikėjas, antroje vietoje — dirbti į Briuselį išvykusi buvusi finansų ministrė Dalia Grybauskaitė.

Tuo tarpu, paklausti, kurie Lietuvos politikai geriausiai atstovauja jų tikslams, daugiausia nurodė kadenciją baigusį prezidentą Valdą Adamkų, ministrą pirmininką, Socialdemokratų partijos pirmininką Algirdą Brazauską ir Darbo partijos vadovą Viktorą Uspaskichą.

SVEIKATOS KLAUSIMAIS

Plaštakos kanalo (carpal tunnel syndrome) gydymas

JONAS ADOMAVIČIUS M.D.

1. Sunormuoti kūno svorį, nes plaštakos kanalo negerovė greičiau atsiranda, kai per daug riebalų siaurina tą kanalą ir spaudžia pro jį praeinančius nervus.

2. Paimk aspiriną, jei organizmas pakelia — jis sumažins skausmą ir uždegimą. „Tylenol" nemažina uždegimo. Tik be gydytojo žinios negalima imti aspirino ir kitokio su saliciline rūgštimi vaisto jausnesniam negu 19 metų žmogui, nes toks gali nuo to susirgti Reyes negerove.

3. Naudok riešo tvarstį (wrist splint) — jį gausi vaistinėje ar mediciniškų reikmenų parduotuvėje. Tai kiek atbulai lenktas tvarstis, palaikąs nykštį lygiagrečiai su ranka. Tokia pdėtis palaiko to kanalo atvirumą.

Sausgyslės uždegimo išvengti (tendinitis) šitaip elkis, tinkamai laikykis, tinkamą įrankį naudok ir tinkamu būdu atlik pasikartojančius judesius; įsitempk sąnarius keletą kartų per dieną. Peties, kaklo ir plaštakos raumenų ištempimas ir stiprinimas palaiko tų raumenų stiprumą ir judrumą.

Ramybė, ledas, suspaudimas ir pakėlimas — tokiu ketveriopu elgesiu gydomas sausgyslės uždegimas (tendinitis). Skausmai gali varginti savaitėmis, visgi tuojau tinkamai gydant jį, liaunasi po kelių dienų.

Ramybė sužeistam peties sąnariui šalins tolimesnį uždegimą ir greitins sausgyslių pagijimą. Pradėk petį judinti tik tada, kai visai pranyksta skausmas.

Ledu šaldoma sužeista vieta tučtuojau. Tada greitėja gijimas, nes ne tik mažinamas skausmas, bet ir lėtinama kraujotaka, kas mažina kraujavimą ir sutinimą.

Ledo gabalėlius dėki į stiprų plastmasinį maišelį su mažai vandens. Galima šaldyti sužeistą vietą sušaldytų daržovų maišeliu, jį įvyniojus į rankšluostį.

Tokius ledus dėk prie peties sąnario dešimčiai ar 20-čiai minučių. Vėl juos dėk kas dvi valandas, kai nemiegi, mažiausiai dvi paras.

Suspausk sužeistą petį su „sling", kuris prilaiko petį nuo judesio, kas saugo nuo tolimesnės žalos ir primena žmogui — nepersitempti.

Pakelk petį kiek gali — tas sumažins tinimą, kuris nyksta laike dviejų parų. Tada peties šildymas greitins gijimą, mažins skausmą, atpalaiduos raumenis ir sumažins sąnario sustingimą.

Sausa nedidelė šiluma (pagalvėlė ar lempa) bei karšto vandens butelis ar karštas damp rankšluostis, apvyniotas apie sužeistą vietą (karštis neturi viršyti 105 F).

Sužeistą vietą šildyk po 20 — 30 minučių 2 ar 3 kartus per dieną.

Tepalas ir balzamas mažina sužeistų raumenų negerumus. Tai vėsina ar šildo. Žinokime, kad tokie tepalai tik užmaskuoja sužeistų raumenų skausmą — jie negydo. Raumenų masažas pritraukia kraują į juos ir talkina jų atsipalaidavimui.

Lietuvos „Caritas" apibendrino savo veiklos rezultatus

Kovo 31 d. Lietuvos „Caritas" pateikė 2003 metų veiklos rezultatus. Skaičiai įspūdingi — šios organizacijos pagalbos sulaukė 96,032 žmonės. Praėjusiais metais vykdytų projektų išlaidos sudarė beveik 2,5 mln. litų.

Pasak Lietuvos „Caritas" generalinio direktoriaus kun. R. Grigo, „pagrindinės praėjusių metų veiklos sritys išliko tos pačios kaip ir ankstesniais metais: vargšų maitinimas, ligonių slauga, senelių lankymas, darbas su neįgaliaisiais, ribinėse situacijose atsidūrusiais žmonėmis — prekybos žmonėmis aukomis, kaliniais, benamiais, pabėgėliais. Daug dėmesio skiriama skurstančioms šeimoms, ypač jų vaikams. Kaip vieną svarbiausių praėjusių metų projektų įvardyčiau Pagalbą prostitucijos ir prekybos žmonėmis aukoms. Sukurtas ir sėkmingai veikia šios pagalbos tinklas, jis nuolat plečiamas".

Lietuvos „Caritas" veikla neapsiriboja vienkartine pagalba nelaimės ištiktiems ar skurstantiems žmonėms. Šios organizacijos veiklos mastai kur kas platesni, apimantys programas, kuriomis siekiama ištirti skausmingiausias skurdo bei atskirties priežastis ir pasiūlyti visuomenei praktinius šių problemų sprendimo modelius. Europos „Caritas", kurios nariu yra ir Lietuvos „Caritas", įvertinusi atskirų šalių atstovų patirtį ir siūlymus, Europos Sąjungai pateiktoje ataskaitoje „Skurdo Europoje veidai" išdėstė savo rekomendacijas ne tik ES, bet ir šalių vyriausybėms.

„Realiai Lietuvoje 'Caritas' pagalbos reikėtų dar daugiau žmonių, tačiau veiklai plėsti tiesiog nebeužtenka lėšų ir jėgų. Šiuo metu organizacijoje dirba tik dvidešimt etatinių darbuotojų ir keliasdešimt žmonių prie atskirų projektų. Didžiąją darbų dalį nuveikia beveik 2,500 savanorių. Telšių, Šiaulių, Kaišiadorių vyskupijose apskritai nėra etatinių darbuotojų, visa veikla patikėta savanoriams", — pasakojo Lietuvos „Caritas" reikalų vedėja Janina Kukauskienė.

Pagrindiniai Lietuvos „Caritas" veiklos finansavimo šaltiniai yra užsienio fondai (37 proc. visų gaunamų lėšų), valstybinės struktūros (22 proc.), įvairios Lietuvos institucijos (12 proc.), privatūs rėmėjai (10 proc.).

„Gerumo akcijos parodė, jog Lietuvos žmonės nėra abejingi kito skausmui, supranta, kad kuo mažiau skurdo, socialinių problemų, tuo sveikesnė visuomenė, tuo saugiau kiekvienam joje gyventi. Tad tikimės, kad gyventojų 'Caritas' organizacijai pervedami 2 proc. pajamų mokesčio leis dar praplėsti savo veiklos mastus", — optimistiškai vertino šių metų planus J. Kukauskienė. Ateityje toliau numatoma plėtoti projektus, kuriais teikiama pagalba rizikos grupių žmonėms, kurti ligonių slaugos namų sistemą ir aktyviai dalyvauti įvairiuose su ES plėtra susijusiuose socialiniuose procesuose.

BŽ, 2004, Nr. 8

Vasario 16-osios gimnazijos ansamblis atstovavo Lietuvai Strasbūre (Prancūzija) gegužės 2 d. suruoštose iškilmėse paminėti Lietuvos įsijungimą į Europos Sąjungą. **Marytės Šmitienės** nuotr.

GEGUŽĖS PIRMOJI VASARIO 16-OSIOS GIMNAZIJOJE

Vasario 16-osios gimnazijos direktorius Andrius Šmitas kalba Lietuvos įstojimo į Europos Sąjungą proga gimnazijos ruoštoje šventėje.

Vokietijos LB valdyba, kartu su Romuvos apylinkės valdyba ir Vasario 16–osios gimnazija, ruošėsi ypatingai gražiai paminėti Lietuvos įstojimą į Europos Sąjungą. Jau visą savaitę prieš tai ne tik gimnazijos mokiniai ir darbuotojai, bet visas būrys talkininkų puošė aplinką, naujai nudažė pilies kiemo mūrą ir įėjimą į pilį. Tokią reikšmingą dieną norėta garbingai pasitikti.

Hiutenfelde gyvenantys lietuviai jau iš vakaro susirinko pilies kieme ir lygiai 12 val. naktį Lietuvos laiku bokšte iškėlė Europos, Vokietijos ir Lietuvos vėliavas. Nuskambėjo Europos ir Vokietijos bei Lietuvos himnai. Kuklios, bet įspūdingos ugnies salvės skelbė miestelio gyventojams lietuvių džiaugsmą. Beveik 100 lietuvių vaišinosi, šoko ir dainavo iki ankstyvo ryto.

Gegužės 1 d., 3 val. p.p., buvo ruošiamos iškilmės. Jos turėjo vykti vėliavų aikštėje, bet esant nepalankiam orui, visi susirinko į perpildytą bendrabučio salę. Prisipildė ir fojė, iš kurios žmonės pro plačiai atvertas salės duris galėjo stebėti programą. Ji prasidėjo himnais, kuriuos pagrojo gimnazistų pučiamųjų orkestras. Per 300 atvykusių svečių rengėjų vardu pasveikino Vokietijos Lietuvių Bendruomenės valdybos pirmininkas Antanas Šiugždinis. Svečių tarpe buvo lietuviams gerai žinomas Europos parlamento narys M. Gahler, Vokietijos parlamento nariai Chr. Lambrecht ir dr. M. Meister, Heseno parlamento narys N. Schmitt, apygardos ir apskrities valdžios atstovai ir kone visa Lampertheimo miesto taryba. Iš Paryžiaus atvyko 10 lietuvių delegacija su Prancūzijos LB pirmininku L. Maknavičiumi. A. Šiugždinis trumpai nušvietė Europos Sąjungos istoriją ir Lietuvos kelią į ją. Gimnazijos direktorius A. Šmitas trumpai papasakojo, kaip gimnazija išgyveno paskutinių 15 metų istorinius pakitimus ir kaip vis keisdavosi gimnazijos darbas. Ypač jis pasidžiaugė mokinių veikla, verbuojant Europos Sąjungos plėtrai ir formuojant Lietuvos įvaizdį bei ieškant draugų Lietuvai.

Mokinių komiteto pirmininkė, vokietaitė Eva Maria Ohl pasidžiaugė, kad ji gali lankyti lietuvių gimnaziją. Pasak jos, čia yra gyvoji Europa, nes bendrai mokosi dviejų tautų mokiniai ir gerai sugyvena. Mokinių komitetas susideda po lygiai iš vokiečių ir lietuvių mokinių, ir jie labai gražiai bendrauja. Ji pati tik čia sužinojo apie Lietuvą ir su vokiečių mokinių ekskursija jau spėjo ją aplankyti. Ji visuomet su pasididžiavimu prisistato, esanti lietuvių gimnazijos mokinė. Žmonės dažnai nustemba ir pradeda apie Lietuvą klausinėti. Pasirodo, kad daug kas apie Lietuvą mažai težino. Eva išreiškė viltį, kad tai dabar, Lietuvai tapus Europos Sąjungos nare, pagerės. Gerą sugyvenimą ir bendradarbiavimą tarp vokiečių ir lietuvių mokinių patvirtino ir komiteto pirmininkės pavaduotojas, lietuvis Egidijus Armalis.

Po sveikinimų šeši mokiniai (Audrius Makauskas, Sigita Malūnavičiūtė, Emilis Venckevičius, Živilė Vitkauskaitė, Salomėja Bandoriūtė ir Ignė Aperavičiūtė) trumpu ir labai įspūdingu montažu apžvelgė visą Europos pokario istoriją, pasakodami, kas vyko šiapus ir anapus geležinės uždangos, ir kaip, jai kritus, išsilaivinę kraštai ruošėsi šiai dienai.

Gimnazijos chorui padainavus „Mūsų jaunystė", šokių grupei pašokus „Kepurinę" ir „Vyželę", ir jauniausių mokinių orkestrėliui pagrojus „Gražią dieną", pasisakė garbės svečiai.

M. Gahler, kuris savo kalbą pradėjo lietuviškai, ilgus metus buvo Europos parlamento komisijos, vedusios derybas su Lietuvos Seimo delegacija, vicepirmininkas. Vokiečių bundestago narė Chr. Lambrecht papasakojo, kaip ji su komunistiniu pasauliu susidūrė pirmą kartą. Prieš 20 metų, dar abiturientė, apsilankė Rytų Vokietijoje, todėl ji gerai supranta didelį lietuvių džiaugsmą atgauta nepriklausomybe ir įstojimu į Europos Sąjungą. Apskrities viršininko pavaduotojas G. Ohl, kaip ir abu prieš jį kalbėjusieji, pagyrė mokinių pasakytas kalbas ir paruoštą montažą. Jis, buvęs NATO karininkas, papasakojo apie savo pirmuosius ryšius su Lietuva ir su Lietuvos karininkais. Miesto tarybos pirmininkas Meier pasidžiaugė, kad Lampertheime veikia Vasario 16-osios gimnazija ir Vokietijos Lietuvių Bendruomenė. Jis kvietė Lampertheime gyvenančius 113 Lietuvos piliečių, aktyviai dalyvauti miesto politiniame gyvenime. Jie, dabar jau Europos piliečiai, gali dalyvauti miesto rinkimuose. Paskutinis kalbėtojas buvo Prancūzijos LB pirmininkas L. Maknavičius.

Po kalbų ir trumpo Linos Bručaitės koncerto, kuri su savo muzikantais buvo atvykusi iš Paryžiaus, vėl pasirodė Audronės ir Gintaro Ručių paruošti gimnazistai. Jaunesnės mergaitės pašoko „Lelenderį", vyresnieji šokėjai „Galalių gegužinę" ir „Šoksim iki ryto", o choras, lydimas orkestro, padainavo „Mūsų dienos kaip šventė".

Po to svečiai buvo pakviesti į pilies salę prie lietuviškų vaišių stalo. Vilniečio Rimo Paulausko rūpesčiu, Vilniaus firmos šventei padovanojo sūrių, kumpių, dešrų, pyragų, alaus ir lietuviškos duonos. Taip ir vokiečiai galėjo įsitikinti, kad Lietuvos gaminiai yra aukštos kokybės.

Pilies fojė buvo surengta iš Lietuvos gauta paroda — „Europa mokykloje".

Po tokios gražios ir įvairios, kad ir ne trumpos, programos, liovėsi lietus ir taip leido svečiams pašokti, padainuoti ir ilgai gamtoje pabendrauti. Apie renginį pranešinėjo kelios radijo stotys, buvo taip pat atvykusi Heseno televizija, o vietos spauda jį plačiai aprašė.

V 16 gim-info

Vasario 16-osios gimnazijos tautinių šokių grupė atlieka programą, švenčiant Lietuvos įstojimą į Europos Sąjungą š.m. gegužės 1 d. **Marytės Šmitienės** nuotr.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: $100.00. Foreign countries $115.

Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	$100.00	$60.00	$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	$115.00	$65.00	$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	$60.00	$45.00	$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	$65.00	$50.00	$38.00
Užsakant į Lietuvą:			
Oro paštu	$500.00	$250.00	
Reguliariu paštu	$100.00	$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	$160.00	$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	$55.00		

Vyriausia redaktorė – **Danutė Bindokienė**
Administratorius – **Valentinas Krumplis**
Moderatorius – **kun. Viktoras Rimšelis**

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas: **administracija@draugas.org**
redakcija@draugas.org
rastine@draugas.org
skelbimai@draugas.org

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos pagal susitarimą
Tel. 312-337-1285

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak. Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401, Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

DR. TOMAS ZUBINAS
DANTŲ GYDYTOJAS
4560 W. 103rd. St.,
Oak Lawn, IL 60453
Tel. 708-423-5155.

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Sts. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

PAGERBTI KNYGNEŠIAI

Minint 100 metų sukaktį nuo lietuviškos spaudos lotyniškais rašmenimis atgavimo, 2004 metai Lietuvoje yra paskelbti Kalbos ir knygos metais. Kovo 28 d. Marijampolės Šv. Arkangelo Mykolo parapijoje pagerbti knygnešiai, išsaugoję lietuvišką žodį sunkiu spaudos draudimo laiku.

Renginyje ypač prisimintas iš Šakių rajono kilęs kun. Martynas Sederavičius (1829—1907), tuo metu organizavęs religinės spaudos leidimą ir platinimą. Su jo gyvenimu ir veikla gyvai supažindino Judita Baltrušaitienė. 1858 m. vysk. Motiejaus Valančiaus įšventintas kunigu, Martynas Sederavičius vikaravo Alvite, Griškabūdyje, Liudvinave, Šakiuose, ragindamas žmones mokyti savo vaikus lietuviškai ir pats imdamasis šio darbo. 1873 m. buvo paskirtas į Sudargo parapiją, kuri ribojosi su Prūsija. Čia per 26 klebonavimo metus atsiskleidė kaip talentingas religinių raštų kūrėjas, vertėjas, leidėjas bei platintojas, šiems reikalams paskyręs ir savo santaupas. Tiek literatūriniam darbui, tiek spaudos skleidimui būrė talkininkus, kurių dėka religinė literatūra plito visoje Suvalkijoje ir didelėje dalyje Žemaitijos. Kun. Martyno Sederavičiaus suburta organizacija parengė ir išleido apie 30 knygelių ir maldaknygių.

Vysk. Juozas Žemaitis, MIC, šia proga prisiminė ir pastarųjų laikų knygnešius, sovietmečiu pogrindyje leidusius ir platinusius „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kroniką", „Aušrą", „Rūpintojėlį" bei įvairią religinę literatūrą. Renginio metu skambėjo Marijampolės bazilikos jaunimo choro ir Vaiko dienos centro atstovų atliktos tremtinių dainos. BŽ

Gegužės 16 d. pirmą kartą Lietuvoje buvo švenčiama partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės Vienybės diena. Rezistencijos dalyviai prie vėliavos. Trečiasis iš kairės: Albinas Kazakevičius, po to —Vytautas Balsys, Jonas Čeponis.
Jono Česnavičiaus nuotrauka

Garbės sargyba prie paminklo gen. Jonui Žemaičiui.
Jono Česnavičiaus nuotrauka.

Mons. Alfonsas Svarinskas ir Lietuvos kariuomenės vadas gen. mjr. Jonas Kronkaitis. Jono Česnavičiaus nuotrauka.

Ideologinis genocidas

ALGIMANTAS ZOLUBAS

Teisė yra esminė Kūrėjo suteikta dovana žmogui, todėl jos paneigti negali joks žemiškas valdovas. Ji negali būti siejama su tautos ir valstybės didumu, ideologija ar interesais, rasiniais pranašumais, religiniais motyvais. Kaip atskiro individo, taip ir tautos teisė yra jos egzistavimo pagrindas. Tautos bei jos būsto — valstybės — naikinimas yra pirmučiausia teisės naikinimas, religiniu vertinimu — mirtina nuodėmė, pasaulietišku — nusikaltimas žmonijai.

Genocidas iki šiol apibrėžiamas, kaip gyventojų grupių naikinimas rasiniais, tautiniais arba religiniais motyvais, yra teisės gyventi naikinimas, didžiausias nusikaltimas. Žmonijos istorijoje būta įvairių iš paminėtų genocido apraiškų, tačiau naują, sovietinio genocido apraišką pagimdė Markso komunistinės ideologijos įgyvendinimas Rusijoje. Po 1917 metų perversmo, prisidengus klasių kova, prasidėjo nuožmiausias genocidas ideologiniu pagrindu. Sovietinio ideologinio genocido formulė paprasta: kas ne su mumis, kas neišpažįsta marksistinės ideologijos, tas — prieš mus, tas yra priešas ir jį reikia sunaikinti. Ir naikino. Naikino milijonus pačiais žiauriausiais būdais; kankino badu ir šalčiu, fiziniu prievartavimu, psichiką žalojančiomis priemonėmis, naikino vertybinę mąstyseną, dorovę.

Sovietinio ideologinio genocido turinys skyrėsi nuo žinomų genocido formų. Tokiam genocidui suteikus ideologinį motyvą, jis buvo išplėstas, taikomas ne tik atskiroms žmonių grupėms („buržuazijai", „liaudies priešams"), bet atskiroms tautoms, religingajai visuomenei. Komunistinės ideologijos neatskiriama dalis buvo ateizmas, paneigęs visas krikščioniškąsias vertybes, todėl tikintieji patyrė ypatingą persekiojimą, smurtą, fizinį susidorojimą.

Visko pradžia yra žodis, todėl atėjo laikas sovietinio komunistinio genocido sąvoką apibrėžti ne tik žodynuose, bet ir teisiškai įvertinti tarptautiniuose forumuose, teisės aktais pasmerkti pasauliniu mastu. Tokia galimybė randasi posovietinėms šalims įsijungus į euroatlantines struktūras, tik reikia ryžtingų pastangų. Neįvertintas, nepasmerktas nusikalstamas reiškinys turi savybę kartotis, plėstis, įgyti naujas formas. Antai čečėnai dabar naikinami apkaltinus juos terorizmu (pačių naikintojų sukurpta dingstis bei saugumiečių provokacijos). Nors komunistinė ideologija pasaulyje žlunga, o ir pačios SSRS nebėra, čečėnams atimama teisė ne tik turėti savo nepriklausomą valstybę, bet ir gyventi savoje žemėje. Dabar, kai minime spaudos lietuviškais rašmenimis atgavimo šimtmetį, čečėnams uždrausta vartoti lotyniškus rašmenis — ar tai ne tautinio genocido apraiška, ideologinio genocido sudedamoji dalis?

Vilniuje 2000-ais metais įvykęs tarptautinis kongresas „Komunizmo nusikaltimų įvertinimas" ir kongreso tribunolas „Niurnbergas–2", kuriuos surengė keturios Lietuvos rezistentų ir nukentėjusiųjų nuo komunistinio teroro asmenų organizacijos, įvardijo sovietinį smurtą kaip genocidą, įvertino jo pasekmes. Dėl komunistinio genocido Lietuva neteko apie 800,000 savo gyventojų, patyrė milžiniškus materialinius nuostolius, o 1917—1989 m. komunistai pasaulyje nužudė apie 100 milijonų žmonių.

Visuomeninio Kongreso įvertinimas ir Tribunolo verdiktas jau pasiekė atitinkamas civilizuotų valstybių institucijas. Tarptautinis sovietinio ideologinio genocido ir paties komunizmo įvertinimas ir pasmerkimas turi įsikūnyti atitinkamais teisės aktais. Posovietinių šalių priedermė — parodyti gerą valią ir iniciatyvą valstybiniu lygmeniu. Lietuva, buvusi avangarde griaunant SSRS, pirmoji organizavusi genocido visuomeninį pasmerkimą, tikėkime, ras geros valios ir ryžto žengti tą lemtingą žingsnį — paskatins sovietinio ideologinio genocido ir komunizmo pasmerkimą tarptautiniu mastu.

Birželio 15-oji Lietuvoje minima, kaip okupacijos ir genocido diena. Kol pasaulyje komunizmo šmėkla gyvastinga, kol savoje šalyje dalis formalių piliečių tebevelka komunistinę valktį, neužtenka vien prisiminti slogią tautos praeitį, pagerbti genocido aukų atminimą. Reikalinga ryžtinga paskata, poveikis pasaulio civilizuotoms šalims. Komunizmo ir jo pagimdyto ideologinio genocido pasmerkimas tarptautiniu mastu būtų geriausias paminklas aukų atminimui.

Ses. ONA MIKAILAITĖ

Amerikos sąžinė

Prieš metus Amerikos kariuomenė su savo valdžios palaiminimu įžengė į Iraką su dideliu pasitikėjimu bei ryžtu vykdyti teisėtą karą, palaužti teroristų jėgą, sunaikinti neteisėtai gaminamus branduolinius ginklus, išlaisvinti žiauraus diktatoriaus pavergtus irakiečius ir padėti jiems sukurti demokratinę valdžią. Pratrūkus belaisvių kankinimo skandalui, Amerikos gėda jau žinoma visam pasauliui. Prezidentas Bush pripažino, jog atėjo sunkūs laikai JAV ir viduriniams rytams. Prezidentas jau kelis sykius viešai yra atsiprašęs už amerikiečių karių pasibjaurėtiną elgesį su tardomais irakiečiais belaisviais; atsiprašė ir jo apsaugos ministras Donal Rumsfeld. Kongreso apklausos metu Rumsfeld prisiėmė visišką atsakomybę, tačiau pareiškė, jog neatsistatydins. Prezidentas tai patvirtino ir pagyrė jo darbą.

2003 m. vasarą užėmę Bagdadą, amerikiečių kariai rado didžiulį Abu Ghraib kalėjimą, apimantį 280 akrų, ant kurio vartų tebekabojo Saddam Hussein portretas. Tuščią kalėjimą amerikiečiai netrukus atidarė ir ten suvarė 2,000 įvairaus plauko nusikaltėlių. 2003 m. lapkričio pradžioje kalėjime sėdėjo 7,000 visai kitokių kalinių, įtariamų pažeidus saugumą, būtent dalyvavusių ar ką žinančių apie užpuolimus prieš amerikiečių karius. Kalinių tardymams vadovavo karinės žvalgybos personalas, nors oficialiai kalėjimo priežiūra priklausė karinės policijos brigadai, kurios priešakyje stovėjo generolė Janis Karpinski.

Karinei žvalgybai vadovaująs generolas Miller norėjo bet kokiais būdais iš belaisvių ištraukti daugiau žinių apie gresiančius pavojus amerikiečiams kariams ir todėl tardytojams davė laisvas rankas. Tardytojai ir kalėjimo sargai daugiausia nebuvo prityrę ir menkai paruošti (bent taip dabar aiškinama). Spaudimas išgauti žinias buvo didelis. Kalinių paruošimas tardymui, vadinamasis „suminkštinimas" vyko bauginimu, pažeminimu bei išrengimu, visokiu fiziniu ir psichologiniu spaudimu. Sakoma, jog buvo du pagrindiniai žiaurumų vadovai, atsargos kareiviai anksčiau dirbę civilio kalėjimo prižiūrėtojais. Kiti sekė jų pavyzdžiu — įskaitant ir dvi jaunas moteris, kurių veidai matomi nuotraukose, besišypsantys iš nuogai išrengtų belaisvių.

Generolė Karpinski teisinasi, jog ji buvo pareiškusi skundus aukštesnei vadovybei apie tai, kas vyksta kalėjime, tačiau niekas nekreipė dėmesio. Jos vadovaujamos brigados nariai dabar šneka, kad Karpinski mažai teturėjo tikro autoriteto — niekas jos neklausė, nes ji — moteris.

Jaunas 24 m. karinis policininkas, dirbantis kalėjime, visai netyčia, rado išniekintų belaisvių nuotraukas ir pranešė aukštesniam karininkui — visa tai įvyko 2004 m. pradžioje. Joe Darby, kilęs iš mažo Pennsylvania miestuko laikomas didvyriu, kad atpažinęs blogį ir sugebėjęs apie tai pranešti. Tokiu būdu pratrūko skandalas. Dabar, žinoma, spėliojama, kada Bush vyriausybė apie visa tai sužinojo. Rumsfeld davė suprasti, jog buvo žinoma kelis mėnesius, tačiau nuotraukų jis nebuvo matęs iki dabar. Nuotraukų bei video juostų yra ir daugiau, prisipažino Rumsfeld; jos tokios šlykščios, jog tiesiog pornografiškos. Kongresas reikalauja viską matyti.

Amerika sukrėsta, o pasaulis, ypač arabų kraštai, ją dar aštriau smerkia. Išniekintųjų ir jų šeimų JAV valdžios atsiprašymai nepaguodė, o dar labiau sudrumstė. Arabai virte verda neapykanta ir kerštu. Irakiečiams, ugningai šneka jaunas dvasininkas Muqtada al — Sadr, apsisiaustęs balta marška, nurodančia jo ryžtą tapti kankiniu. Jo suburta milicija puolė kovoti su amerikiečių kariais dvejuose Irako miestuose, tačiau sukilimai jau numalšinti ir dvasininko būstinė Bagdade susprogdinta. Al — Sadr susijaudinęs dar viešai kalba, sakydamas: „Šitaip atsakau Bush: žodžių neužtenka! Kalėjimo sargai privalo būti panašiai nubausti". Musulmonų akis už akį moraliniai principai mums atrodo žiaurūs, tačiau kokia jiems atrodo krikščionybė?!

Osama bin Laden iškilo kai rado platų atgarsį musulmonų tarpe kaip tik dėl to, kad ragino ištikimus musulmonus sukilti prieš pagoniškąją Ameriką —Šėtono karalystę. Anot jo, Amerika persekioja musulmonus tiesiogiai ir netiesiogiai Palestinoje ir kitur, niekina jų teises ir savo karių purvinais batais teršia arabų žemę bei jų šventas vietas. Nūdienių įvykių šviesoje šie kaltinimai turi pagrindą. Arabų veidrodyje Amerikos veidas itin bjaurus.

Iki šiol prezidentas Bush ir premjeras Blair pateisino Irako karą kaip būtiną pasiriešinimą nuodingai „al Qaeda" ideologijai. Amerikiečiai ir britai rodo į Irake atstatytas mokyklas, naftos gamybos bei bendros ekonomikos kilimą ir į dideles sumas dedamas į krašto atstatymą. Amerikiečiams demokratijos įvedimas Irake — šventa misija, kurią šiomis dienomis užtvirtino prezidentas Bush. Nūdienė tragedija tačiau atidengia juodą Amerikos sąžinėje dėmę, kurios lengvai išpirkti ji negalės. Nepaslaptis, jog jėga išsigimsta: juo didesnė jėga, tuo aršesnis jos išsigimimas. Savo jėga ir turtais pasaulyje vyraujanti Amerika sunkiai beatstatys savo moralinį autoritetą kitų tautų akyse.

LAVINANT SIELĄ LIETUVOJE

INDRĖ TIJŪNĖLIENĖ

Nr.3

PLB pirmininkas patvirtino, kad humanitarinė veikla yra tiesioginis ryšys su Lietuvos žmonėmis, tiek pat prasmingas šiandien, kaip prieš vienuolika metų, kai tuometinio PLB pirm. Broniaus Nainio ir dr. Petro Kisieliaus pasiūlymu, „Saulutė" buvo įsteigta. Apgailestavome, kad lyg ir nėra užsienio organizacijų, kurių pagrindinis tikslas būtų remti senelius Lietuvoje. Kadangi „Saulutės" veikla yra grynai savanoriška, jos tęstinumas priklausys nuo bendraminčių, talkininkų, darnaus bendravimo su kitomis organizacijomis, pvz., „Lithuanian Mercy Lift" ir Pasaulio lietuvių centru Lemont, Illinois.

Tokie užsiėmimai sveiki sielai. Vytautas Mačernis rašė: „Siela it guma, jei ji netampoma, vėliau nebeišsitempia. Ją reikia lavinti..." Ir Kristaus pamokymai skatina sielos lavinimą — su artimu dalytis paskutiniu duonos trupiniu, tą „sielą tempti, kol skauda"...

Seimo rūmuose susitikau prof. Vytautą Landsbergį, Lietuvos Nepriklausomybės tėvą. Pasisveikinus paklausiau, ką jis galvoja apie Prezidentūrą supantį skandalą ir kodėl dar neteko viešai girdėti jo nuomonės? Šyptelėjęs pakvietė lapkričio 30 d., 1 val. p.p., ateiti į Katedros aikštę.

Sekmadieninių Mišių metu katedroje sausakimša, prie durų vis vyksta judėjimas — vieni išeina, kiti įeina, o Komunijos metu spūstis. Stovėdami šone, pastebėjome į prieki einančius su vėliavomis. Praeinantis jaunas kunigėlis išsitarė, kad tai demonstrantai: „Jie neturėjo eiti į katedrą. Katedra tam ne vieta". Bet niekas vėliavninkų neišprašė iš maldos namų.

Aikštėje susibūrusi minia su organizacinėmis vėliavomis ir plakatais pasileido eisena Gedimino prospektu link Seimo. Užkalbinti šaligatvyje stovintys stebėtojai palaikė žygiuojančius. Vieni sakė: „Nejaugi Paksas važiuos į Ameriką? Kiek ryškiau gali Amerika pasakyti, kad nevyktų, jei Amerikos prezidentas taktiškai išsireiškia, kad gal jums dabar nepatogus laikas, iš krašto išvažiuoti! Ko jis neatsistatydina ir nustoja Lietuvai gėdą daryti!"

Kiti sakė: „Mums įgriso Landsbergio liūdna fizionomija, murmėjimas apie pavojus iš Rytų, jo perspėjimai apie 'šliaužiantį perversmą'. Dabar turėtumėm jo atsiprašyti. Jis buvo teisus, o mes neužtenkamai budrūs". Tačiau, bendrai krašte Landsbergis yra tiek nemėgstamas, jog girdėjosi sakančių, kad jei Landsbergis sakys vienaip, tai žmonės balsuos kitaip. Tad norint pašalinti Paksą, Landsbergis turėtų sakyti jį palaikąs...

Paklausus kas po Pakso būtų prezidentu, daugumas nežinojo. Pagal tvarką, laikinai būtų Seimo pirmininkas. Vieni manė, kad tik Brazauskas įstengtų kraštą ištempti iš tokios košės, kiti vėl žvelgė į Adamkų, bet daugelis nenumatė ryškios asmenybės, nors ne vienas reiškė pagarbą Kubiliui. Buvo minėtas ir Motieka.

Prie bibliotekos laiptų sugūžėjo apie 3,000 paremti „Sąjūdžio" demonstraciją. Šaltyje taikiai ir ramiai išklausė V. Landsbergio, A. Zuoko, K. Motiekos, tremtinių ir politinių kalinių pasisakymus už LR prezidento atsistatydinimą, Lietuvos garbės išsaugojimą. Landsbergis, gal su tam tikru sarkazmu, pasakė, kad gal Paksas buvęs užhipnotizuotas, kad mes turėtumėm jo gailėtis ir padėti iš supančių pinklių išsivaduoti. Jis palygino Paksą su mažu berniuku, kuris išsigina savo nusikaltimo sakydamas, kad kažkas kitas tai padarė.

Bus daugiau

MENTORIUS – IŠ UŽSIENIO ŠALIES ATVYKUSIO STUDENTO DRAUGAS

Tuomet, kai pirmą kartą atvyksti į svetimą šalį ir patenki į nepažįstamą aplinką, gali atrodyti ir jaustis kiek sutrikęs.

Pirmą kartą užsienio studentui atvykus į Kauną, kaip ir į daugelį Europos miestų, ir ieškant čia „karčių mokslo šaknų", pradžia, kaip ir visur, gali būti sunki. Kokia transporto priemone nuvykti į universitetą ir gyvenamąją vietą? Kaip mieste surasti svarbius objektus: draudimo įstaigą, Migracijos tarnybą, banką ir t. t.? Žinoma, į „TV pagalbą" tuomet kreiptis būtų lengviausia, tačiau nuo ko pradėti, jei lietuvių kalbos žinios kol kas mažiau nei minimalios?

Siekdamas pagelbėti į VDU atvykstantiems užsienio šalių studentams, universitetas imasi kurti mentorių programą. Šiais metais šioje programoje dalyvaujantys 16 VDU studentų padeda iš užsienio šalių į mūsų universitetą atvykusiems studentams. Šios programos dalyviai – jau studijavę užsienio šalių universitetuose ir, anot jų, gerai žinantys, ką reiškia būti mainų studentu svetimoje šalyje.

Mentorius – iš užsienio šalies atvykusio studento draugas. Juk malonu, kai draugas tave, ką tik atvykusį į svetimą šalį, pasitinka jau stotyje, tiesa? Galima būtų teigti, kad nuo tokio paprasto dalyko prasideda mentorių veikla. O paskui tokio pagalbininko veiklos sritis plečiasi. Būtent mentoriai paprastai pirmą kartą palydi užsienietį į universitetą, organizuoja ekskursijas po miestą ir šalį, palydi į banką, draudimo įstaigą, Migracijos tarnybą, pataria, kur, kada ir kaip geriausiai leisti laisvalaikį, taip pamažu svetimoje aplinkoje atsidūrę užsienio šalių studentai įsitraukia į akademinį ir kultūrinį miesto bei universiteto gyvenimą ir suranda draugų.

Kaip teigia VDU mentoriai, tokia veikla naudinga ir jiems patiems. Bendravimas su užsienio šalių studentais praplečia šaunių draugų ratą. VDU mentoriai ir užsienio studentai, šiuo metu studijuojantys mūsų universitete, kartu šventė Užgavėnes Rumšiškėse, lankėsi Kauno muziejuose, vyko į Grūto parką, žiūrėjo kartu krepšinio rungtynes, dalyvavo kituose užsienio studentamas skirtuose vakarėliuose. Tokie nauji draugai, kaip teigia ne vienas VDU studentas, neleidžia pamiršti ir užsienio kalbos – juk mentoriai įvairiose miesto įstaigose (banke, draudimo kompanijose, policijos skyriuose, gydymo įstaigose) dažnai imasi ir vertėjo vaidmens.

VDU mentorių programa bandoma įgyvendinti pirmą kartą, tad dar daug ko tenka mokytis iš kitų šalių universitetų, kuriuose ši programa veikia kur kas seniau ir plačiau: aktyvesnis komandinis darbas, įvairesni mentorių organizuoti renginiai ir išvykos. Tačiau nepaisant VDU programos naujumo, pagrindiniu jos tikslu išlieka vienas svarbiausias dalykas – padėti iš užsienio šalies atvykusiam studentui įsitraukti į mūsų universiteto ir miesto veiklą, surasti draugų ir... paprasčiausiai gerai jaustis žinant, kad esi ne vienas.

VDU Tarptautinių ryšių skyrius dėkoja mentoriams: Jelenai Orlovai (HMF IV), Astai Šimatonytei (GMF MA II), Audrinei Bubelytei (SDI MA II), Vilmai Ražanauskaitei (SDI MA II), Astai Buckiūnaitei (PMDI MA I), Mildai Mackevičiūtei (HMF IV), Dainorai Žūraitei (IF MA II), Justinai Šiaudinytei (EVF II), Dariui Kuliešai (IF MA II), Jurgitai Dambrauskaitei (EVF IV), Jovitai Jazdauskaitei (HMF IV), Linai Radzevičiūtei (EVF II), Giedriui Miliauskui (EVF, IV), Giedriui Janauskui (HMF dokt.), Laurai Mačianskytei (EVF IV) ir Akvilei Marozaitei (PMDI IV) už pagalbą užsienio studentams.

Jurgita Pilypaitytė
Tarptautinių ryšių skyrius, VDU

Prisiminimai apie Šiluvos atlaidus

ELENA AKMENSKAITĖ-RUZGIENĖ

Su tais, kurie yra matę ar dalyvavę, noriu prisiminti; tiems, kurie nėra girdėję – papasakoti. Apie Tytuvėnų miestelio istoriją, apie garsiąją bažnyčią, vienuolyną, gyventojus ir nepaprastą grožį išleista keleta knygelių, albumėlių. Bet neradau pasakojimų apie Tytuvėnus švenčių, atlaidų metu, ypač per Šiluvos atlaidus – per Šilines. Tytuvėnuose vyksta Kalvarijos ir Parcinkulio atlaidai, bet jie neprilygsta Šiluvos atlaidams, kuriuose dalyvauja daug daugiau maldininkų.

Nuotraukose matomos vėliavos, kurias dar vadina „karūnomis," priklauso Tytuvėnų bažnyčiai. Jos patalpintos kambaryje prie zakristijos. Gavusi parapijos klebono sutikimą, ryžausi jas nufotografuoti, nes jos yra meno vertybės, matomos tik trumpai, per procesijas. Karūnos yra rankų darbo, rankomis apsiuvinėtas paveikslas. Kai kuriose Lietuvos bažnyčiose karūnos būna išstatytos ir jas galima pasižiūrėti. Pati karūna pritvirtinta prie tvirto koto, nuo viršaus driekiasi platūs kaspinai. Per procesijas karūnas neša stiprūs vyrai, nes jos gana sunkios. Kaspinus neša tautiniais rūbais arba baltom suknelėm pasipuošusios bent keturios–šešios mergelės. Jei karūna priklauso kuriai nors organizacijai, kaspinus neša organizacijos narės, dėvinčios organizacijos uniformomis.

Nepaprastai įspūdingas karūnų išnešimas iš bažnyčios: jos palenkiamos, nešant pro duris, išdidžiai išnyra, suplevėsuoja, o kaspinus plazdena vėjas. Procesijos apie bažnyčią vyksta šventoriuje, kuris Tytuvėnuose labai didelis. Pirma nešamas kryžius – tarp nedidelių karūnėlių – po jo karūnos, baldakimas, po kurio kunigas neša žvakes, varpelius ir smilkalus. Baltai pasipuošusios mergytės, su gėlių krepšeliais pakabintais priekyje pakaitomis nusilenkia prieš Švenčiausiąjį, beria gėles. Seka choras ir kiti iškilmių dalyviai.

Pasakoju, kaip buvo seniau – maždaug 1928-30-aisiais metais. Anuomet dar nebuvo daug automobilių, dėl to maldininkai atvykdavo geležinkeliu. Kadangi Šiluvos miestelis – ne prie geležinkelio, maldininkai su visomis karūnomis išlipdavo Tytuvėnų traukinių stotyje. Šiluva yra 8 km į pietvakarius nuo Tytuvėnų, Raseinių link. Išlipę iš traukinio, maldininkai pasitaisydavo karūnas ir eidavo pėsti tris kilometrus nuo stoties į Tytuvėnų miestelį.

Tytuvėniškiai prie miestelio statydavo pirmuosius sutikimo vartus – vadinamas „bromas" – ir dar vienus prie bažnyčios sodelio. Po aukštais, vainikais apipintais, vartais stovėdavo staliukas su gėlėmis ir kryželiu. Maldininkus sutikdavo kunigas, skambėjo bažnyčios varpas, visi eidavo bažnyčion. Čia maldininkai melsdavosi, giedodavo, apžiūrėdavo bažnyčios vidų ir, kiek pailsėję, pradėdavo procesiją į Šiluvą. Tas procesijas vadindavo „kompanijomis". Kompanijos iš didesnių vietovių būdavo įspūdingiausios ir gausiausios, nešdavo labai gražias karūnas, eidavo kunigas – gal net keli, — orkestras, choras, nešdavo altorėlius. Altorėliai – tai gėlėmis papuošti, įrėmінti šventųjų paveikslai, pritaisyti prie neštuvų, kuriuos nešdavo keturi žmonės. Kompanijos iš mažesnių miestelių ar bažnytkaimių būdavo kuklesnės.

Maldininkai nešdavo ryšulėlius su maistu ir rūbų atsarga. Kai kurie nešdavosi per petį persimetę surištus batus, nes kelias buvo negrįstas, o ir lietus kartais maldininkų nepasigailėdavo. Nemažai keliaudavo ir elgetų. Tytuvėnuose kiemų tvoros Šiluvos gatvėje būdavo aplipusios smalsiais vaikais ir suaugusiais. Labai buvo gražu žiūrėti į plevėsuojančias karūnas, žmonių margumyną, klausytis skardaus dūdų orkestro ir giesmių. Vaikams procesijos buvo įdomios ir nekasdieniškos, šventiškos, o šiandien, prisimindami tokius renginius, suvokiame anų laikų žmogaus ryžtą, tikėjimo gilumą, nepaprastą ištvermę, stiprų dvasinį turtą ir meilę.

Praeinančiųjų maldininkų klausdavome: „Iš kur kompanija?!" Atsakydavo: „Iš Kelmės! Iš Tauragės! Iš Viduklės! Iš Kauno! Iš Šiaulių, Liolių, Pakapės, Radviliškio," ir kitur. Per Šiluvos atlaidus, kurie vykdavo visą savaitę, Tytuvėnų miestelio centre atsirasdavo gausybė palapinių – vadinamųjų „balaganų". Ten parduodavo dešras su kopūstais, kitokį maistą, religinius dirbinius, medžio drožinius, pintines, bet ne tiek, kiek Šiluvoje. Nepamirštamo gardumo būdavo meduoliai – vadinami „pipirnikais" – knygutės dydžio, keturkampiai – ir, žinoma, suvertos „baronkėlės" su aguonom, kurias galėdavome užsikabinti ant kaklo, kaip karolių virtinę, ir gardžiuotis. Tarp Šiluvos ir Tytuvėnų kursuodavo keli keleiviniai autobusai, į kuriuos būdavo sunku patekti.

Kitas ypač vaikams įdomus eisenų dalyvis – autobusiuku su atviru stogu vežamas liliputas, kuris stovėdamas dainuodavo: „Pirkit muilą tik su ženklu 'auksinė žuvelė'!" Reklamai mėtydavo muilo gabalėlius su minėtos auksinės žuvelės ženklu. Nors taip ir neteko muilo pagauti, reklamą gerai prisimenu.

Kadangi Šiluvos maldininkai beveik visi keliaudavo per Tytuvėnus, Šiluvos atlaidai daugeliui pažįstamų ir giminių buvo metinio apsilankymo proga. Juos pavaišindavome ir nakvyndindavome, jie vaikams negailėjo saldumynų.

Nukelta į 6 psl.

IŠNUOMOJA

Woodridge išnuomojami 1-2 mieg. naujai suremontuoti butai. 1 mieg.— $600-$640; 2 mieg. — $680-$720. **Tel. 630-910-0644, Jana.**

DĖMESIO! DĖMESIO!
Neseniai atvykote, ieškote darbo ar buto, tačiau skelbtis laikraštyje brangiai kainuoja? Ne bėda. DRAUGAS jūsų skelbimą išspausdins nemokamai. Tereikia paskambinti tel. 773-585-9500 ar užsukti į DRAUGO administraciją adresu 4545 W. 63 St., Chicago, IL 60629.

PASLAUGOS

STATE FARM INSURANCE AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS IR GYVYBĖS DRAUDIMAS

Agentas Frank Zapolis (versle 49 metai)
Off. Mgr. Auksė S. Kane,
Vilma Jarulienė,
Virginija Smuikaitienė
kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th St.,
Evergreen Park, IL 60805
Tel. 708-424-8654;773-581-8654

Plauname, atnaujiname DEKUS
aparatūros pagalba. Lakuojame.
Tel. 708-415-1343.

ARTINASI PERIODINĖ INVAZIJA

Vienas „vasarinių" garsų, kurį, be abejo, pažįstame visi, yra šiltomis dienomis ir vakarais girdimas tartum atšipusio pjūklo džeržgimas. Jis aidi visur, kur tik yra aukštų medžių — ne tik miške, bet ir mieste. Tiesiog sunku įsisąmoninti, kad tą garsą daro vabzdžiai...

Tai iš esmės tos pačios rūšies „muzika", kurią „griežia" žiogai ir svirpliai, tik, žinoma, daug garsesnė, nes ir „muzikantas" didesnis.

Galime tikėtis milijardų

O tas „muzikantas" — cicada (tariama sikeida). Cicados primena didelę musę. Jos, tiksliau — jų vikšrai — beveik visą gyvenimą praleidžia žemėje, į paviršių išlenda jau užaugusios, nedelsiant nusimeta kiautelį, išskečia sparnus ir skrenda ieškoti partnerio. Cicados paprastai išlenda, kai žemės temperatura pasiekia bent 64 laipsnius F — liepos pabaigoje–rugpjūčio mėn. Šie kasmetiniai vabzdžiai yra tamsūs, beveik juodi, tamsiai žaliais sparnais. „Groja" tik patinėliai, ieškodami „gyvenimo draugės".

Kai kuriais metais cicadų daugiau, kitais mažiau, tačiau šimet galime jų tikėtis — milijardų!

Dėl to ir norime supažindinti su šia, kas septyniolika metų įvykstančia, didelių, triukšmingų, raudonakių vabzdžių invazija.

Septyniolikmetė invazija

Šios cicados priklauso vadinamajai „Brood X" rūšiai, į kuria priskiriami trys skirtingi porūšiai *Magicicada septendecim, Magicicada cassini* ir *Magicicada septendecula*. Manoma, kad šios septyniolikmetės cicados apniks rytines Amerikos valstijas, gausiai pasirodys Vidurio vakaruose, o daugiausia — nuo 100,000 iki 1.5 milijono — cicadų užplus Ohio ir Indiana valstijas. Tai, bene, didžiausias skaičius vabzdžių, kurie pasirodo tuo pačiu metu bet kur pasaulyje. Kol pasibaigs cicadų sezonas, žemės paviršių nuklos tiesiog milijardai vabzdžių. Kai kuriose valstijose, pvz., Tennessee, Kentucky, Virginia, Washington, DC, Maryland, šis sezonas jau prasidėjo...

Vabzdžiai nepavojingi

Tačiau būtina prisiminti, kad šie vabzdžiai visai nepavojingi: jie negilia, nekanda. Vienintelė žala — ausims! Kai tiek daug cicadų patinėlių „groja" savo smuikais, garsas gali būti tikrai nemalonus.

Jų bijoti nereikia

Kadangi septyniolikmetė cicadų invazija negali praeiti nepastebėta, norime iš karto nuraminti daržų, darželių ir sodų ar medelynų savininkus: cicados per savo trumpą gyvenimą visiškai neėda! Jos iš esmės neturi nei burnos, nei čiulptukų, nei gylio! Po apvaisinimo patelės įrėžia griovelį medžio šakutės gale, padeda į kiekvieną apie 20 kiaušinėlių (per savo trumpą gyvenimą cicadų patelės padeda nuo 400 iki 600 kiaušinėlių) ir tuojau nugaišta. Iš esmės visa cicadų invazija užsibaigia per maždaug keturias savaites. Tuomet jų „lavonai" nukloja gatves, šaligatvius, kiemus... Paukščiai ir įvairūs laukiniai (kartais ir naminiai — šunes, katės) jų dalį suryja, kita dalis tampa trąša augalams. Beje, cicadas valgo ir žmonės — keptas riebaluose,' marinuotas, su įvairiais padažais.

Po šešių savaičių iš kiaušinėlių išsirita cicadų vikšriukai, nukrinta nuo medžių ir įsirausia į žemę. Ten jie gyvena 16 metų ir 11 mėnesių, misdami įvairiomis šaknimis. Po to pasidaro maždaug 1/2 colio diametro tuneliukus ir išlenda į paviršių. Pirmasis išlindusios cicados uždavinys: surasti vertikalų objektą, juo pasilypėti į viršų. Išlindęs iš žemės, vabzdys nelabai panašus į suaugusį — atrodo kažkoks beformis, storas sutvėrimas, tarytum įkimštas į permatomą plėvelę. Netrukus ši plėvelė pertrūksta, iš „gimimo marškinių" išsirita cicada, jos sparnai išdžiūsta ir jau gali skristi. Patinai susiranda patogią vietą ir pradeda „muzikuoti".

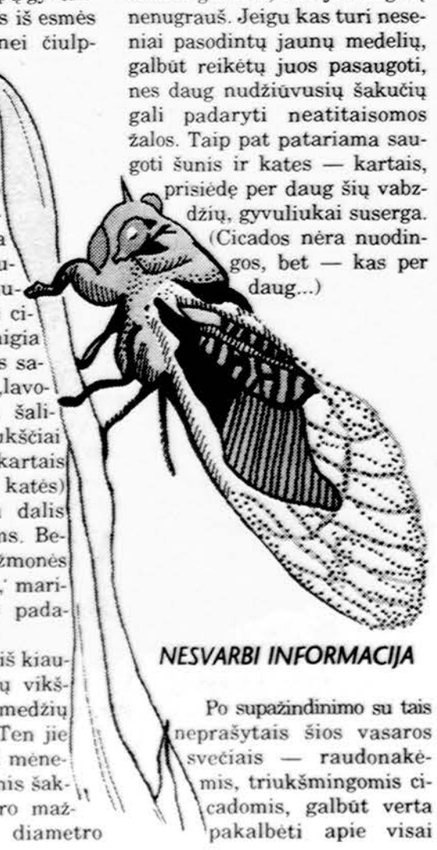

Medžiam nedaug pakenks

O kas atsitinka su medžių šakelėmis, į kurių žievę patelės įrėžia griovelius savo kiaušinėliams?

Šakelės galas nudžiūsta, paruduoja. Visgi tas medžiui ypatingos žalos nepadaro: iki rudens nudžiūvusios šakelės vietoje pradeda augti nauji ūgliai. Sakoma, kad galbūt toks medžių šakelių „apgenėjimas" augalui išeina tik į naudą, nes šakelės patankėja, atželia.

Cicados nėra skėriai

Kai kas cicadas vadina skėriais, bet tai netiesa. Cicados priklauso visiškai kitai vabzdžių rūšiai. Skėriai paprastai tapatinami su visuotiniu augmenijos, ypač pasėlių, sunaikinimu. Jie skrenda dideliais būriais, primenančiais tamsius debesis, kur nutupia, ten viską suėda. Cicados, tiesa, bus šiemet gausios, bet jos augalų nenugrauš. Jeigu kas turi neseniai pasodintų jaunų medelių, galbūt reikėtų juos pasaugoti, nes daug nudžiūvusių šakučių gali padaryti neatitaisomos žalos. Taip pat patariama saugoti šunis ir kates — kartais, prisiėdę per daug šių vabzdžių, gyvuliukai suserga. (Cicados nėra nuodingos, bet — kas per daug...)

NESVARBI INFORMACIJA

Po supažindinimo su tais neprašytais šios vasaros svečiais — raudonakėmis, triukšmingomis cicadomis, galbūt verta pakalbėti apie visai nereikšmingus dalykus, bet susietus su daržais ir darželiais...

— Pirmieji laistytuvai buvo ąsočiai, iš kurių daržininkai pildavo vandenį per savo pirštus, kad paskleistų kiek galima platesne srove. Tokie „laistytuvai" žinomi bent nuo 742 m. po Kristaus. Vėliau buvo išrasti laistytuvai, panašūs į tuos, kuriais ir dabar kartais laistomi darželiai — indas ir snapelis su skylutėmis, pro kurias vanduo bėga plonomis srovelėmis.

– Pirmosios laistymo žarnos buvo gaminamos iš gumos arba net odos.

— Pirmąsias žolei pjauti mašinėles sugalvojo britas Edwin Budding 1830 metais. Jos buvo traukiamos arkliais. Kad arklio kanopos nepaliktų giliai įmintų pėdų pievelėje, ant pasagų būdavo užmaunami guminiai „batai". Iki maždaug 1800 m. Didžiojoje Britanijoje žolė pievelėse nebuvo pjaunama, nebent retkarčiais kas „patraukdavo dalgiu". Apželusios ir įvairiomis laukinėmis gėlėmis žydinčios pievelės buvo mada. Tik vėliau, kai anglai pradėjo žaisti golfą ir kitus žaidimus ant žolės, pieveles pradėta trumpai nupjauti. Beje, žolę trumpai „nukirpti" būdavo paliekama avims, kurios tą darbą neblogai atlikdavo.

— Tas patogus ir parankus vienratis vežimėlis, „karutis", kurį kone kiekvienas daržininkas panaudoja, buvo išrastas kiniečių ir visų pirma panaudotas karo metu (gal dėl to ir lietuviai jį vadina „karučiu"), vežti į frontą maistą kareiviams ir sužeistuosius iš mūšio lauko.

AR NUPJAUTI LAPUS?

Klausimas: Peržydėjo tulpės ir narcizai. Norėčiau dabar sodinti vasarines gėles, bet tie lapai kėpso ir užima vietą. Ar galiu juos nupjauti?

Atsakymas: Dar ne. Nors tulpių (ypač) ir narcizų lapai nėra labai patraukliūs, bet jie padeda maitinti svogūnėlius, kad paaugtų, sustiprėtų ir kitą pavasarį vėl padovanotų gražius žiedus. Kai pradės geltonuoti tulpių lapai, galite nupjauti (tulpių lapai pageltonuoja pirmiau, narcizai — vėliau). Galima tuo metu tulpių svogūnėlius iškasti, o rudenį vėl pasodinti, tuo būdu apsaugosite juos nuo supuvimo, nes, nuolat laistant vasarines gėles, tulpių svogūnėliai, kurie tuo metu „miega", gauna per daug drėgmės. Narcizams laistymas mažiau kenkia.

XII LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ
BILIETŲ UŽSAKYMO FORMA

SUSIPAŽINIMO VAKARAS
_____ bilietai $25 USD = $ _____
ŠOKIŲ ŠVENTĖ
_____ bilietai $35 USD = $ _____
_____ bilietai $25* USD = $ _____

*Tik pirmos 8 eilės pirmame aukšte ir pirmos 3 eilės balkone
[ ] Pirmame aukšte [ ] Balkone
ŠVENTĖS POKYLIS _____ bilietai. $75 USD = $ _____
JAUNIMO ŠOKIAI SU VAKARIENE _____ bilietai $35 USD = $ _____
Vardas/Pavardė: _____
Adresas: _____
_____
Zip_____Telefonas:_____
Siunčiu už bilietus $ _____
Auka ŠOKIŲ ŠVENTEI $ _____

Čekį prašom rašyti ir siųsti:
XII Lithuanian Folk Dance Festival
2711 West 71st Street,
Chicago, IL 60629
UŽSAKYMAI BE APMOKĖJIMO NEBUS PRIIMTI.

INTERNATIONAL SHIPPING SERVICE TO EASTERN EUROPE
ASMENINIŲ SIUNTINIŲ IR KOMERCINIŲ KROVINIŲ PERSIUNTIMAS IR PRISTATYMAS
ATLANTIC Express Corp.
SIUNČIAME AIR CARGO IR LAIVU
LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA, UKRAINA, GUDIJA, KARALIAUČIAUS SRITIS
Mūsų skyriai:
8801 S. 78 th ave., Bridgeview, IL, 60455 - tel.(708)-599-9680, fax.(708)-599-9682, tel.(800)-775-7363
2719 West 71 Street, Chicago, IL,60629 - tel.(773)-434-7919, fax.(773)-434-7914
877 East 185 Str., Suite D, Cleveland, OH, 44119 - tel.(216)-481-0011, fax.(216)-481-0440
609 Commerce Rd., Linden, NY, 07036 - tel.(908)-474-1405, fax.(908)-474-1406
S. Pasedena, FL, tel.(727)-687-5085., 3 Bittersweet Rd.,Fairport, NY, 33707, tel.(585)-586-6280
SIUNČIAME SIUNTINIUS, PINIGUS IR AUTOMOBILIUS
1-800-775-SEND

„Draugo" lietuviukai

Redaktorė Vitalija Pulokienė
2004 m. gegužės 18 d., antradienis (Nr.70), 5 psl.

Gegužės 20-oji – Kauno diena

Kauno herbas – raudoname lauke sidabrinis tauras. Jam tarp ragų auksinis lotyniškas kryžius. Tauras laikomas jėgos, garbės ir taurumo simboliu.

Kaunas yra Vidurio Lietuvoje. Tai antras pagal dydį Lietuvos miestas, pastatytas Nemuno ir Neries santakoje, kur dar stovi Kauno pilies sienos.

Tai senas miestas. Jau XII a. čia buvo mūrinė pilis – svarbiausias atramos punktas prieš kryžiuočius, kurie ne kartą puolė pilį ir miestą.

Kauno senamiestyje daugybė architekturinių paminklų: Kauno pilis, Perkūno namai, Vytauto bažnyčia, Rotušė, Arkikatedra bazilika, Maironio namai.

Kai 1920 m. spalio 9 d. Lenkija okupavo Vilniaus kraštą, Kaunas tapo laikinąja sostine iki 1939 m. spalio. Per tą laiką miestas labai išaugo ir išgražėjo. Kauną su Vilniumi ir Klaipėda jungia greitkelis. Pro jį eina Via Baltica magistralė, jungianti Lietuvą su kitomis Europos šalimis.

Kaune veikia universitetai: Vytauto Didžiojo, Kauno technologijos, Veterinarijos, Žemės ūkio. Gausu muziejų: Vytauto Didžiojo karo, T. Ivanausko zoologijos, A. Žmuidzinavičiaus velnių, IX forto. Yra paminklas S. Dariui ir S. Girėnui, Laisvės paminklas.

Gražus ne tik Kauno senamiestis, bet ir kitos miesto dalys: Aukštoji Panemunė, Aleksotas, Dainava, Žaliakalnis.

Iš Kauno į Klaipėdą ir Nidą veda vienintelis Lietuvoje upių kelias. Plaukdami Nemunu galite grožėtis puikiomis panemunės pilimis ir gamta.

Kanklininkas
R. Antinio skulptūra

Netoli Kauno marių, Rumšiškėse yra lietuvių liaudies buities muziejų. Pažaislyje stovi įžymusis Pažaislio vienuolyno ansamblis – reto grožio architektūros kūrinys, pastatytas 1664 – 1712 m.

Mironis

XIX a. pabaigoje – XX a. pradžioje lietuvių literatūra ypač pagyvėja, nes šiuo laikotarpiu kuria žymiausias lietuvių poetas Maironis (Jonas Mačiulis, 1862–1932), savo eilėraščiais išreiškęs giliausius žmogaus jausmus, aprašęs gamtos grožį, kėlęs lietuvių optimizmą ir tikėjimą gražia Tėvynės rytdiena.

Daug Maironio eilėraščių Lietuvos mokiniai mokosi atmintinai.

Maironis

Pavasaris

Pavasario saulė prašvito meiliai
Ir juokiasi, širdį vilioja;
Iškilo į dangų aukštai vieversiai,
Čyrena, sparneliais plasnoja.

Išaušo! Išaušo! Vėjelis laukų
Bučiuoja, gaivina krūtinę;
Pabiro, pasklido žiedai ant lankų –
Vainikų eilė pirmutinė.

Taip giedra ir linksma! Tiek šviečia vilties!
Vien meilę norėtum dainuoti,
Apimti pasaulį, priglaust prie širdies,
Su meile karštai pabučiuoti!

Gėlių galvosūkis

Na, vaikučiai, ar pažįstate gėles? Iš duotų raidžių – suraskite išvardintus gėlių pavadinimus. Jie gali būti: iš kairės į dešinę, iš viršaus į apačią ar įstrižai žemyn.

M	Ė	L	Y	N	U	T	Ė	P	R	B	O	G	I	C	U	K	L
K	J	G	O	N	M	U	B	R	A	M	U	N	Ė	M	Z	A	C
R	A	I	Z	B	R	A	R	N	I	K	A	S	F	F	N	J	P
O	D	L	N	R	P	Z	N	A	Š	L	A	I	T	Ė	S	C	J
P	E	S	V	Ė	D	R	Y	N	A	S	Z	L	V	N	L	O	R
E	M	V	A	S	T	R	A	Z	E	J	U	S	N	I	S	B	K
T	B	S	R	U	U	J	R	A	J	G	V	A	G	U	O	N	A
U	V	F	P	T	L	E	L	I	J	A	N	R	E	I	T	U	S
N	C	Ž	E	S	P	Ė	P	C	U	I	D	L	P	N	B	Ė	R
I	M	I	L	D	Ė	O	G	V	A	Z	D	I	K	A	S	B	U
J	Z	B	I	O	K	D	K	R	O	K	A	S	P	R	S	R	S
A	D	U	S	B	C	A	S	O	Ą	Z	O	J	S	C	K	T	M
F	R	O	J	I	L	Z	U	R	O	Ž	Ė	C	P	I	E	N	Ė
B	G	K	O	L	C	Z	I	N	I	J	A	M	G	Z	U	K	N
O	M	L	R	Ą	J	K	M	C	R	A	C	F	S	A	N	C	Ė
K	P	Ė	N	S	C	O	E	A	Z	N	S	P	B	S	I	O	M

Aguona
Arnikas
Astra
Dobilas,
Gvazdikas,
Krokas
Lelija
Mėlynutė
Narcizas
Pakalnutė
Petunija
Našlaitė
Pienė
Ramunė
Rožė
Rusmenė
Saulėgrąža
Tulpė
Usnis
Varpelis
Vėdrynas
Zinija
Žibuoklė

Patarlės, priežodžiai, posakiai

Aiškink – neaiškink: kvailas nesupras, išmintingas nutylės.

Akėčiom lauko nevažinėsi – duonos neturėsi.

Akis už akį, dantis už dantį.

Akis užmerkus saulė nedingsta.

Akių pasiklausk – nosis parodys.

Akylas ir savo pakaušį mato.

Akyse giria, o už akių spiria.

Akys pasako, ką liežuvis slepia.

Akys savų dūmų nebijo.

Pasijuokime!

– Tėveli, ar tiesa, kad žmonės kilę iš beždžionių?

– Žinoma.

– A, užtai Lietuvoje nėra beždžionių.

***

– Mamyte, – klausia pirmokėlė Onutė, – sakyk, kaip balandis pavirsta kiaule?

– Ką čia išsigalvoji. Juk tik pasakose taip atsitinka.

– Ne, ne! – nesutinka Onutė. – Kai tėvelis išeina į darbą, tu sakai: „Grįžk nevėluodamas, balandėli", – o vakare: „Oi tu, kiaule, ir vėl vėlyvas".

***

– Mama, ar galiu eiti pasivaikščioti?

– Su tokia nešvaria nosim?

– Ne, su draugais.

Antanas Vienuolis

Anykščių padavimai

Ten, kur šiandien Šventosios ir Anykštos trikampyje įsikūręs Anykščių miestelis, pačioje aukštojoje vietoje, ant Kalitos kalno, kadaise buvo didelis bajoro Nykščio dvaras, o netoliese kalnuose – jo saugoma pilis Voruta. Nors pilis buvo paslėpta kalnuose, ją dažnai užpuldinėdavo kalavijuočių būriai, atsibastę Šventąja iš jos aukštupio. Mat, pilies rūsiuose bajoras saugojo paslėptus karaliaus Mindaugo turtus, sutarčių raštus ir kitas brangenybes. Pilyje nuolat budėjo stipri įgula.

Šiandien Anykščiuose bajoro Nykščio rūmų nė žymės neliko. O ant piliakalnio, kur prieš penkis šimtus metų stovėjo garsi Voruta, šiandien žemdirbiai sėja grikius, sodina bulves.

Nors jau daug metų pilies kalnas noragais galandamas, bet dar šiandien ne iš visų pusių galima ant jo užlipti. Kalno dirvožemis pilnas akmenų, plytų nuolaužų, pastatų nuotrupų. Artojai dažnai randa jame senoviškų pinigų, žalvario sagčių ir kitokių iškasenų. Giliau pasikasus, užtinkama požeminių urvų, akmeninių sienų, įvairių, matyti, kadaise vartytų žemės sluoksnių ir tebepūvančių ąžuolinių rąstų. Viena pilies kalno puse sruveno Vorelio upelis, kita – Volupis, matyti, kaip pilį kadaise iš visų keturių pusių plovė vanduo. Ir šiandien tebežymu, kur vartų, kur tiltų būta, kur pilies sienų eita, kurie grioviai žmonių iškasti, kurie vandens išgraužti.

Pilies kalnas taip gerai buvo pačios gamtos paslėptas tarp kalnų ir girių nuo pašalinių akių, kad ir šiandien jį nuo upės ir nuo šiaurės pusės miškai tebesaugo. Žmonės kalba, kad ant pilies kalno vaidenasi.

Lietuvių kalba

Mūsų kalba priklauso indoeuropiečių kalbų baltiškajai grupei. Šią grupę sudaro lietuvių, latvių ir jau mirusi prūsų kalba. Iš visų gyvų indoeuropiečių kalbų mūsų kalba geriausiai išlaikė senuosius garsus ir daug gramatikos ypatybių. Todėl ji yra viena iš seniausių ir dėstoma daugelyje pasaulio universitetų. Ją tyrinėja įvairių šalių mokslininkai kalbininkai. Lietuvių kalba turtinga ir labai vaizdinga.

Mūsų kalbos žodžius yra surinkę ir užrašę mokslininkai. Žodžiai sudėti pagal abėcėlę į tomus, knygas, kuriuose be to yra paaiškinimai kaip juos vartoti sakiniuose. Tos knygos – Didysis lietuvių kalbos žodynas. Jo išleista 19 tomų.

Lietuviai turi bendrinę ir literatūrinę kalbą. Ji yra tautos susižinojimo ir bendravimo priemonė. Bendrinė kalba jau yra sutvarkyta, priderinta prie kalbos normų. Ja rašomos knygos, leidžiami laikraščiai, kalbama per radiją ir televiziją. Bendrinės kalbos pradedama mokytis darželiuose ir mokyklose.

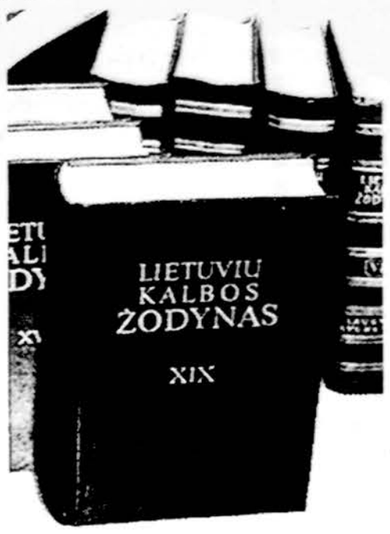

Būkite su savo vaikais

Tai patarimai tėvams, kaip, vaikučiai, reikia bendrauti su jumis:

* Vaikščiok su savo vaiku, kai kiti bėga.

* Kalbėk su savo vaiku, kai kiti rėkia, šaukia.

* Klausyk savo vaiko, kai kiti užsiėmę.

* Juokis su savo vaiku, kai kiti pyksta.

* Žaisk su savo vaiku, kai kiti patys nori būti linksminami.

* Pagirk savo vaiką, kai kiti mato tik prasižengimus.

* Mokykis iš savo vaiko, kai kiti praradę žinių poreikį.

* Svajok su savo vaiku, kai kiti tampa cinikais.

* Skaityk su savo vaiku, kai kiti žiūri televizorių.

*Melskis su savo vaiku, kai kiti jau praradę tikėjimą.

* Apkabink savo vaiką, kai kiti neįvertina prisilietimo jėgos!

O, atsimenu namelį...

O, atsimenu namelį
Aš gimtinį savo,
Kur motulė prie ratelio
Supdama niūniavo...

Ir dainelė ta lopšinė,
Ta daina motulės
Ir šiandieną man ausyse
Skamba „čiučia liūlia"...

Čiučia liūlia, mažutėli,
Auk greičiau, užauki, –
Ir tėvynė ir Dievulis
Tavęs jauno laukia.

Kai išklystu į pasaulį
Platų, begalinį,
Tėviškėlės atminimas
Man laimužę mini.

Kai į saulę pažiūrėsiu,
Vakaro saulužę,
Man ji primena kaip gyvą
Mylimą mamužę...

Ir kasdien regiu tą kaimą,
Tą namelį savo,
Kur gyvenimo palaima
Man lopšy liūliavo.

Vytė Nemunėlis

Nykštukų mokyklėlė

GANDRE, GANDRE,
GAL GALI
TAS KVARKLES
PRIGRIEBT VARLYNE?
VARLĖS GARSIAI
PABALY
LEIDŽIA MUZIKĄ
GERKLINĘ!

Suskaičiuokite ir langelyje įrašykite, kiek eilėraštyje yra raidelių G.

Prirašykite pilną eilutę G.

G

Nuspalvinkite paveikslėlius su žodžiais, prasidedančiais raidele G. Nupieškite ką nors patys su G.

GAIDYS

GILĖ

Nuspalvinkite raidelę G.

„Žiburėlio" auklėtinė Mikalūnaitė Krista stengiasi gražiai priklijuoti savo meno darbelį.

Dabar Lietuvoje mada įvairiomis progomis sodinti ąžuoliukus, galbūt pagal populiariąją dainą, kad „Žemėj Lietuvos ąžuolai žaliuotų". Šis ąžuoliukas buvo pasodintas ne dr. Jono Basanavičiaus tėviškėje, bet Vilniuje Europos Sąjungos iškilmių proga. Iš dešinės: prof. Vytautas Landsbergis, buvęs prez. Valdas Adamkus, laikinasis prez. Artūras Paulauskas ir kiti.

Jono Gulevičiaus nuotrauka.

Pažymėta Atgimimo ąžuolyno 15 metų sukaktis

LIBERTAS KLIMKA

Per Lietuvą ritasi žalioji augmenijos atbudimo banga. O paskui ją, – ir baltoji sodų žydėjimo. Lapuočių miškuose mėlyną žibuoklių kilimą jau pakeitė plukių baltasis. Nepaprastas šis metas, – kasdieną tokie ryškūs pasikeitimai gamtoje. Tarsi pildosi ištarti pašlovinimo žodžiai prosenovinei mitinei dievybei Pergubriui: „Tu nuveji žiemą, Tu grąžini pavasario smagumą, per Tave laukai ir sodai žydi, per Tave slėniai ir miškai žaliuoja" (ši maldelė užrašyta Jono Maleckio 1553 m.).

Kelionė per pavasarėjančią Lietuvą džiugina akį, glosto širdį, gaivina sielą. O ypač jeigu jos tikslas kuo nors išskirtinis. Štai praėjusį šeštadienį didelis būrys žmonių suvažiavo į Ožkabalius, dr. Jono Basanavičiaus gimtinę. Susirinko paminėti Lietuvos tautinio atgimimo ąžuolyno 15-os metų sukaktį. Šis Ąžuolynas – neįtikėtinas reiškinys mūsų nelengvais kultūrai ir gamtos globai laikais: trisdešimties hektarų plote pavasarį sužaliuos jau 7,000 ąžuoliukų. Drūčiausio jų apimtis metro aukštyje – 86 centimetrai. Pasieks šimtą – reiks surengti jo pagerbimo šventę. Pirmosios subrandintos gilės šventė jau įvyko prieš keletą metų.

Ąžuolyno tapsmas iš nebūties prikėlė ir tautos patriarcho gimtąją sodybą: tebuvo likę tik pamatų akmenys. Ir visi šie stebuklai atsitiko ne valdžios institucijų ar aukštų pareigūnų rūpesčiu, bet vien tik pilietinės iniciatyvos dėka. Inžinieriui Vitaliui Stepuliui pavyko suburti septynių bendraminčių grupę, labai skirtingų specialybių ir užsiėmimų žmones, kurie išgrynino Ąžuolyno idėją, paskleidė ją visuomenėje, parengė parko projektą, ėmėsi pirmųjų įgyvendinimo žygių. Tai Vilniaus universiteto docentas Vygandas Čaplikas, Pedagoginio universiteto docentai Algimantas Kepežėnas ir Rimantas Krupickas, parkotyrininkas Kęstutis Labanauskas, žemėtvarkininkai Vladas Markauskas ir Romualdas Survila. Rūpesčių būta daug: išskirti žemę, parengti projektą, nužymėti būsimų giraičių ribas, privažiavimo kelius, pasirūpinti transportu, sodinukais ir t.t. O juk iki J. Basanavičiaus gimtinės Vilkaviškio rajone atstumas nuo Vilniaus nemažas. Tačiau viskas įveikiama, kai veda Sąjūdžio dvasia ir visuotinis pritarimas. 1989-ųjų balandžio 1-ąją, šlapdribai krintant ir vėjui blaškant tautines vėliavas, čia pasodinti pirmieji medeliai. Ir dar porą savaitgalių medelių sodintojai iš įvairių Lietuvos regionų važiavo niekieno neraginami, su didžiausiu pakilumu, šeimomis, giminėmis, kolektyvais. O vėlesniais metais sodinti „proginiai" medeliai, – šviesiems ir liūdniems įvykiams pažymėti, dažniausiai į neprigijusiųjų vietas. Tarp ąžuolų turi augti kiek ir kitokių medžių bei dekoratyvinių krūmų.

Palaipsniui klostosi Ąžuolyno tradicijos: čia lankosi svečiai iš užsienio, jaunavedžiai, pažymimos šeimos šventės, jubiliejai ir sukaktys. Tautinio atgimimo ąžuolyno idėja gražiai sujungia asmens norus ir troškimus su tautos bei valstybės ateities vizija. Viskas tarsi labai paprasta. Sodindamas ąžuoliuką savo sūnui ar anūkui, dažnas mintyse kartoja: „Auk, medeli, į ąžuolą, šakomis dangų remiantį; auk, berneli, į dorą ir garbingą žmogų, mylintį šeimą ir tėvynę!" Tad ąžuolas skiriamas ateities Lietuvai, kurioje gyvens mūsų jaunoji karta. Sodinant tikriausiai galvojama – kaip būtų gerai, kad vaikai ir anūkai tėvynėje rastų savo laimę... Gal kada pasodins ąžuoliuką ir savo senelių atminimui... Poetas Petras Vaičaitis, kilęs iš netolimo Šakių rajono, kitados taip sueiliavo: „Aukie, aržuole, šakokie iki pačių dausų. Mūs anūkams pasakokie apie vargą bočių jų".

Visi medeliai Tautinio atgimimo ąžuolyne sodinant paglostyti nuoširdžiausiais jausmais. Net valstybės veikėjai, aukšti pareigūnai, čia nusimeta oficialumo ir susireikšminimo kaukes, atlieka šį darbą kaip malonią ir būtiną priedermę lietuviui. Įkūrėjai projektavo Ąžuolyną kaip Lietuvos krašto puošmeną, kultūros paminklą, įamžinantį tautinio atgimimo dvasią. Šią nuostatą toliau įgyvendina 1992 m. įkurtoji Ąžuolyno globos draugija. Puiku, kad daug padeda Kėdainių ir Marijampolės urėdijos, vietiniai gamtos saugotojai. Dr. J. Basanavičiaus gimtosios sodybos atstatymo projektą labai kruopščiai parengė architektė Živilė Mačionienė.

Ąžuolyną šiandien sudaro 14 giraičių. Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, ant aukščiausios apylinkės kalvos, nuo kurios taip gražiai atrodo atstatytoji Basanavičių sodyba, buvo pasodinta 11 ąžuoliukų. Represijų aukų giraitė mena po pasaulį išblaškytuosius, Sibire kalintuosius ir be kaltės nužudytuosius. Čia taip pat auga 13 ąžuoliukų ir viena liepaitė Sausio 13-sios aukoms, atminti. Pasodinti medeliai ir žuvusiesiems Medininkų muitinėje; lauko akmenyse iškalti jų vardai. Tautos atminties giraitėje kiekvienas ąžuolėlis turi kurio iš mūsų didžiavyrių vardą: S. Daukanto, D. Poškos, M. Valančiaus, A. Smetonos, Vydūno ir kitų. Ošia Tautos vienybės, Jaunimo, valstybinės dr. J. Basanavičiaus premijos laureatų giraitės. 1998 m. buvo pasodintos Vasario 16-sios nepriklausomybės ir Kovo 11-sios nepriklausomybės atkūrimo aktų signatarų giraitės. Šiemet, pažymint spaudos atgavimo, kalbos ir knygos metus, naujų medelių atsiras ir didelėje Knygnešių giraitėje. Pietinėje Ąžuolyno dalyje berželių žiedas simbolizuoja tautinio atgimimo sąjūdį. Parko takus paįvairina simboliniai vartai į Ąžuolyną, kiti mažosios architektūros, plastikos elementai.

Po sodinimo, tvarkymo talkų įprasta susirinkti prie laužo ant kalvelės šalia Aukuro akmens. Didžiulio riedulio paviršiuje iškalti ratu ženklai, atspindintys amžinuosius dangaus šiesulių diktuojamus gamtos ritmus. Tai kitados senolių užkoduota grafinė pasaulio modelio išraiška, šitaip suvoktos erdvės ir laiko struktūros. Lietuvio sąmonėje archetipinis ąžuolo vaizdinys – tai Pasaulio medis, Visatos ašis. Štai kodėl M. K. Čiurlionio paveiksle jo šakos dangų remia! O apglėbęs medžio galiūno kamieną, išties pajunti stiprybės ir energijos srautą...

Į ženklų ratą ant Aukuro akmens įterptos taip pat ir dr. J. Basanavičiaus gimimo bei mirties datos. Nuo kalnelio su Aukuro akmeniu toli matyti: tautos patriarchas regėjo nepriklausomą Lietuvą, lygiateisę tarp kitų Europos tautų, iškilią savo etnine kultūra. Sodinantys ir kuriantys Ąžuolyną šiandien savo darbu tarsi linki ateities Lietuvai, – tebūna saugu ir miela čia gyventi, teskamba čia amžiais lietuvių kalba; tevyksta šventės, turinčios tūkstantmetes tradicijas. Ilgainiui Ąžuolynas tikriausiai taps Lietuvos Romuva – vieta, kurioje lengva susikaupti, apmąstyti kelią iš praeities į ateitį, rasti sudėtingiausių problemų sprendimus.

Gegužės 1 d. Signatarų klubo nariai, pirmosios vyriausybės ministrai bei Ąžuolyno draugijos nariai pasodino čia du gražius ąžuoliukus Lietuvos įstojimui į Europos sąjungą bei NATO pažymėti. Taigi kiekvienas istorinis krašto žingsnis Ąžuolyne palieka savo ženklą. Sukakties proga ant akmenėlio buvo iškalta Ąžuolyno pradžios data; o draugai pasirūpino, kad ten būtų įrašyti ir šio kilnaus darbo kuklių pradininkų vardai.

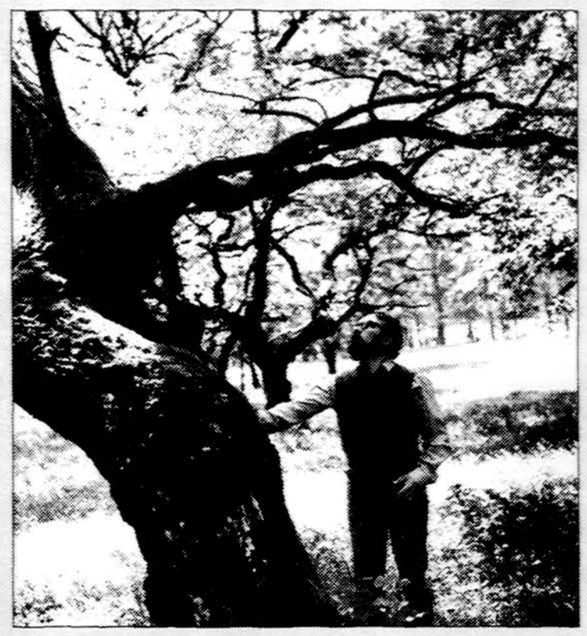

Vaizdas iš Nacionalinio parko Ąžuolų giraitės.

V. Kapočiaus nuotr.

Prisiminimai apie Šiluvos atlaidus

Atkelta iš 4 psl.

Visi žinome, kokios buvo Šilinės sovietmečiu — eisenos į Šiluvą buvo draudžiamos, maldininkai visaip persekiojami. Tačiau okupantui lietuvių tikėjimo ir šios tradicijos nuslopinti nepavyko.

Kelis kartus teko dalyvauti ir šių dienų maldininkų eisenoje – kitokios, kaip ir viskas po tiek metų. Kelias nuo Tytuvėnų į Šiluvą – lygus, kaip stalas, per Šiluvos pušyną ištiesintas, baltuojančią Šiluvos koplyčią pamatai jau iš tolo. Eiseną lydi ir prižiūri Lietuvos kariai, pavargusius maldininkus sodina į autobusą. Maldininkus filmuoja skraidantis televizijos žurnalistas. Vakare eisena rodoma per žinias.

Eisenos ir šiandien būna gausios. Dalyviai susikaupę kalba Šiaulių vyskupo Eugenijaus Bartulio per garsiakalbį pravedamą rožinį. Dalyvaudamas pajunti kitų vidinę būseną. Eini su visokio amžiaus ir sveikatos maldininkais: vieni stipriai žygiuoja, kiti pasiramsčiuodami, treti basi, dar kitų kojos apvyniotos tvarsčiais. Matai jaunų šeimų, vaikai vežimėliuose, jauną tėvą, rankose nešantį gal trejų metų vaikelį — gal vaikelis tik pavargo, bet kodėl neša gulintį? Pagalvoji: visi keliauja su tikslu. Vieni eina su prašymais, kiti su padėkom, viltimi... juk Šiluva – stebuklų vieta.

Šiluvos prieigose maldininkus pasitinka šiluviškiai ir kunigas. Baigę rožinį, maldininkai gieda giesmes. Bažnyčioje vietos visiems nėra, dėl to šventoriuje paruoštas altorius, prie kurio vyksta pamaldos. Po Mišių žmonės skuba koplyčion. Koplyčia tokiai miniai per maža, tenka įžengti pamainomis. Koplyčioje žmonės eina keliais apie altorių, stovintį ant akmens, kur 1612–aisiais metais piemenėliams pasirodė Švenčiausioji Mergelė. Keliais eina trys, keturios eilės maldininkų – senų, jaunų, vidutinio amžiaus. Bet, tik įsidėmėjęs jų veidų išraišką, pajunti kažką nežemiška. Gatvė nuo bažnyčios iki koplyčios – perpildyta palapinėmis – „balaganais." Ko tik nori: maisto, religinių dirbinių, keramikos, šiaudų, stiklo ar medžio gaminių, paveikslų, skanumynų ir t.t.

Seniau Šiluvos atlaidai prasidėdavo Šventosios Mergelės Marijos gimimo švente rugsėjo 8 dieną. Dabar atlaidai pradedami sekmadienį prieš rugsėjo 8–ąją ir baigiami sekmadienį po rugsėjo 8–osios. Dalyvavimas eisenoje į Šiluvą palieka neišdildomą įspūdį!

ISPANIJOJE EUROPOS KATALIKAI LIETUVIUS PRIĖMĖ Į SAVO ŠEIMĄ

IRENA DEGUTIENĖ

Balandžio 17-21 d. Lietuvos delegacija dalyvavo Europos katalikų ir politikų piligriminėje kelionėje „Vilties kelyje" Ispanijoje, kurią rengė Europos Bendrijos Vyskupų konferencijos taryba (COMECE). Kelionės tikslas buvo pademonstruoti, kad Europos katalikai priima atgal į savo šeimą istorinių aplinkybių laikinai atskirtas Europos tautas. Daugiau kaip 300 Europos katalikų piligrimų iš senųjų ir naujųjų Europos Sąjungos valstybių procesijoje buvo ir Lietuvos delegacija, kurią sudarė Kauno vyskupas Jonas Ivanauskas, Vyskupų konferencijos sekretorius mons. Gintaras Grušas, Seimo narė Irena Degutienė, vienuolė Ignė, Kauno arkivyskupijos šeimos centro vadovė Violeta Valantiejutė ir du Vilniaus arkikatedros jaunimo choro choristai. Apie kelionės patyrimus pasakoja Seimo narė ir Tėvynės sąjungos Krikščioniškosios demokratijos frakcijos vadovė I.Degutienė, atstovavusi Lietuvos politikams.

Parsivežiau nepaprastai gražaus žmogiško bendravimo įspūdį. Savaitę pagyvenusi europietiškų katalikų draugijoje, su pasitenkinimu atradau, kad tai, ką jaučiu, kokias išpažįstu vertybes ir ką darau, yra teisinga. Namuose, net ir savųjų tarpe, kartais pasijusdavau tarsi atsilikusi, nemoderni. Grįžau gerokai sustiprėjusi, pakylėta. Ir pažadėjau sau, kad dar didesnį dėmesį skirsiu bendražmogiškoms vertybėms ir šeimos politikai.

Apie tai teko kalbėtis su vysk. Jonu Ivanausku. Jeigu Lietuvoje išpažįsti tikėjimą, krikščioniškąsias vertybes, esi tikintis, kalbi apie vertybes, tau prikabinama etiketė, kad esi „davatka", o bažnyčia yra atsilikusi ir trukdanti pažangai. Po šitos kelionės aš dar kartą akcentuoju ir noriu visiems apie tai pasakyti, kad per bažnyčią kilo ir Europos kultūra. Pamačiau, kad šiandien Katalikų Bažnyčia gyvena XXI amžiuje, o tai, ką išpažįsta Europos krikščionys, yra progresyvu. Krikščionybė nėra stagnacija. Vyskupai ir visa Katalikų Bažnyčia gyvena ir dirba kompiuteriais, moka komunikuoti šiuolaikinių priemonių pagalba, bažnyčios atstovai moka daug kalbų. Pvz., maldingos kelionės metu vykusios gausios Mišios vyko penkiomis kalbomis (dominuojančios buvo prancūzų, ispanų ir italų kalbos, bet buvo ir vokiečių, ir anglų). Bendrauti nebuvo jokių problemų. Pasakyti, kad bažnyčia stovi vietoje ir šiuolaikinių valstybių gyvenime neturi jokios įtakos, negaliu. Mes nuo vieno kraštutinumo metėmės į kitą: technokratiją iškėlėme aukščiau visko, o turėtume siekti harmonijos.

Piligriminėje kelionėje praktiškai dalyvavo visos Europos tautų katalikų atstovai. Mišias aukodavo keletas vyskupų ir keliasdešimt kunigų. Iš politikų dalyvavo Europos Parlamento ir Europos konvencijos prezidiumo narys Inigo Mendez de Vigo, Slovėnijos ir Airijos vyriausybės narės-ministrės, Vokietijos, Britanijos, Airijos, Belgijos, Ispanijos, Prancūzijos, Lenkijos, Čekijos, Slovakijos parlamentų atstovai, visų šių valstybių vyskupai, kunigai, vienuoliai ir katalikiškų organizacijų atstovai. Iš Baltijos valstybių dalyvavome mes, lietuviai, ir latvių vienas vyskupas bei vienas kunigas.

Kaip tik latvis vyskupas kalbėjo visų baltų vardu Santiago de Compostela katedroje šv. Mišių metu. Jis dar kartą priminė buvusių pavergtųjų Europos tautų istoriją ir likimą — mūsų šeimos buvo išdraskytos, vieni atsidūrė Sibire, kiti užjūryje. Jis sakė, jeigu ne tikėjimas, žmogus tokių kančių ir išbandymų, kokius patyrė mūsų tautos, nebūtų galėjęs ištverti. Vyskupo minčių maldininkai klausėsi mirtinoje tylioje. Jų akyse mūsų tautos atrodė tikros tikėjimo kankinės. Kai pagalvoju apie šiandien byrančias šeimas, motinas, atsisakančias, net žalojančias ar žudančias savo vaikus, prisimenu kalėjimus ir tremtį prie Laptevų jūros, kur motinos darė viską, kad jų vaikai išliktų. Beje, latvis vyskupas į tėvynę yra grįžęs iš Vakarų emigracijos, bet jo visa šeima buvo ištremta prie Laptevų jūros.

Nuvykę į Ispaniją, pirmiausia buvome priimti Ispanijos vyskupų konferencijoje, o maldingąją kelionę pradėjome nuo Sant Domingo de Silos. Toliau per Burgos, Castrojeriz, Itero del Castillo, Leon, Panferrada, Cruz de Ferro, Villafranca del Bierzo ir kt. vietoves pasiekėme paskutinį tašką — Santiago de Compostela, miestą, kurio katedroje yra palaidotas šv. Jokūbas. Tai yra viena iš šventų pasaulio vietų — šalia Jeruzalės ir Romos. Ši vieta yra ypač lankoma maldininkų. Piligrimų sutikome keliaujančių šeimomis ir po vieną iš įvairių pasaulio valstybių, atvykstančių praleisti atostogų, dvasiškai sustiprėti, susikaupti, pasimelsti ir kartu pamatyti nepaprastai gražias Ispanijos vietoves.

Kiekvieną dieną vis kitoje vietoje vyko šv. Mišios — rytą ir vakare. Tam tikrą kelio atkarpą tarp miestelių, kur vykdavo Mišios, praeidavome pėsčiomis. Keliai yra pritaikyti maldininkams eiti. Kelionė tęsėsi penkias dienas, pėsčiomis ėjome tris dienas iš eilės. Sunkiausia buvo pirmoji diena, nes reikėjo lipti į kalną, iš priekio pūtė stiprus, gal 25 m. per sekundę, šiaurės vėjas, kuris vertė iš kojų. Mums pasisekė ta prasme, kad Ispanijoje buvo šalta — naktį iki 2 laipsnių šalčio, dieną — 4–5 laipsniai šilumos. Gyvenime dar nebuvo tekę eiti iki kraujo nutrintomis kojomis. Tai buvo tam tikras savęs išbandymas. Kita vertus, šalia tavęs eidavo žmonės su gera aura, todėl visa kelionė buvo ypač maloni ir prasminga. Nors kelias buvo sunkus ir varginantis, bet nelaukei, kad jis greičiau pasibaigtų. Buvai lyg ir vienas su savo mintimis, bet kartu jauteisi šalia žmonių, kurie tau labai artimi.

Maldininkų procesija nusitęsdavo kartais iki dviejų kilometrų, nes vieni ėjo greičiau, kiti lėčiau. Buvo ir tokių, kuriuos reikėjo vežti, bet 99 proc. pasiekdavo tikslą.

Neišdildomą įspūdį paliko Santiago de Compostela vienuolynas, kuriame buvome apgyvendinti. Vienuolynas labai senas, statytas 940 metais, kaip ir miesto katedra. Celėje — mažytis langelis, stalas, kėdė, lentynėlė „Šv. Raštui" ir kieta lova, kuri man, kaip gydytojai, atrodė labai gera stuburui. Pasauliečiui, pirmą kartą įėjusiam į tokią celę, įspūdis buvo netikėtas. Kiekvienas statinys šventajame mieste yra architektūrinis paminklas, vienas už kitą įdomesnis. Darbotvarkė buvo labai įtempta, todėl detaliai apžiūrėti visko nebuvo įmanoma, bet įspūdis — labai stiprus.

Lietuvos delegacija buvo labai draugiška ir įdomi, todėl atkreipė kitų dėmesį. Mes vienu autobusu keliavome su jungtinio choro dalyviais. Lietuviai, kaip juokavo mūsų vyskupas, pasirodė turintys daugiausiai veržlumo. Mes buvome draugijos šerdis. Kur lietuviai, ten skambėjo giesmės, lietuviškos dainos. Galima pasakyti, kad sužibėjom katalikų Europoje: pasirodėme, kad esame linksmi, esame ir civilizuoti, ir išlaikėme stiprius tautinius bruožus. Keliauti buvo labai linksma ir prasminga.

Darė įspūdį bendros maldos, kalbamos įvairiomis kalbomis— mes turėjome maldaknygėlius, kurie buvo parengti trimis kalbomis. Neišdildomą įspūdį padarė jungtinis Europos choras, į kurį buvo susirinkę giesmininkai nuostabiai gražiais balsais. Tokių gražių giesmių nebuvau girdėjusi. Mūsų du vyrai choristai vienose Mišiose giedojo solo lietuviškai. Jų balsai skambėjo fantastiškai. Po to mes gavome daug pagyrimų.

Vysk. J. Ivanauskas ir mons. G. Grušas kalbėjo Italijos televizijoje bei turėjo pokalbį su žurnalistu Italijos laikraščiui, o man teko kalbėtis su Suomijos laikraščio žurnalistu. Beje, pagrindines šv. Mišias tiesiogiai transliavo Prancūzijos ir Ispanijos televizijos.

Grįžome į Europą, įsijungėme į didelę Katalikų Bažnyčios šeimą. Tai mus įpareigoja ir dar kartą primena, jog krikščioniškosios vertybės Europos žmonių ir valstybių gyvenime yra labai svarbios.

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

EUROPA

MASKVA.

Garsiam čečėnų karo lauko vadui Šamil Basajev priskiriamame pareiškime tvirtinama, kad jo pajėgos atsakingos už gegužės 9 d. sostinėje Groznyj nugriaudėjusį sprogimą, per kurį žuvo Kremliui ištikimas respublikos prezidentas Achmad Kadyrov ir dar mažiausiai šeši žmonės. Š. Basajev pareiškime teigiama, kad jo kovotojai padėjo bombą, kuri sprogo po svarbiems asmenims skirta tribūna sausakimšame Grozno stadione, kur vyko Pergalės dienai skirtos iškilmės. „Mūsų kovotojai sėkmingai atliko specialiąją operaciją ir įvykdė šariato teismo nuosprendį tautos išdavikams Kadyrov ir Čečėnijos tarybos pirmininkui Husein Isajev", rašoma pareiškime, kuriame gausu nuorodų į Koraną. Tarp žuvusiųjų per sprogimą Grozno stadione yra ir „Reuters" fotožurnalistas bei aštuonerių metų mergaitė.

LONDONAS.

Londono tarptautiniame Heathrow oro uoste ginkluotos policijos pajėgos pirmadienį sulaikė šešis asmenis, kurie, policijos teigimu, ketino įvykdyti vieną didžiausių vagysčių Britanijos istorijoje. Minėti vyrai planavo pavogti iš oro uosto sandėlio grynų pinigų ir brangiųjų metalų, kurių bendra vertė sudaro 40 mln. svarų. Maždaug ketvirtą dešimtį pradėję vyrai autofurgonu įvažiavo į oro uosto sandėlį ir ten mėgino pavogti metalų. Vėliau vyriškiai ketino prasibrauti į griežtai saugomą patalpą, kurioje laikomi banknotai. Sandėlio darbuotojams plėšikai grasino šautuvu ir peiliais, kol neįsiveržė netoliese jų laukusi policija. Per operaciją vienas iš policijos pareigūnų buvo nesunkiai sužeistas. Dviem įtariamiesiems pavyko pabėgti pavogtu autofurgonu, jų toliau ieško policija.

JAV

CAMBRIDGE, MA.

Dešimtys homoseksualių porų nebenorėjo ilgiau laukti — pirmadienį iškart po vidurnakčio jos susirinko prie vietos valdžios pastato prašyti, kad Massachusetts — pirmoji JAV valstija, įteisinusi gėjų santuokas, — išduotų leidimą tuoktis. Ant pievelės prieš pastatą susirinkusios jaunos ir ne tokios jaunos poros, apsuptos vaikų bei draugų ir apšviestos televizijos lempų, kantriai laukė, kol ateis jų eilė. Tos pačios lyties asmenų santuokos nuo pirmadienio tapo teisėtos visoje Massachusetts valstijoje. Tačiau Cambridge, kuriame įsikūręs garsusis Harvard universitetas, civilinės metrikacijos biurą atidarė iš karto po vidurnakčio, kad gėjų ir lesbiečių poros kuo greičiau galėtų įgyvendinti savo svajonę. Kitoje gatvės pusėje už policijos užtvaros būriavosi dešimtys protestuotojų. „Jeigu jie leidžia tuoktis gėjams, kodėl neįteisina kraujomaišos? Kodėl žmonės negali tuoktis su gyvūnais? Kodėl draudžiama poligamija?", - klausė protestuotojas Ben Phelps iš Kansas. Tuoktis tos pačios lyties asmenims draudžia daugiau negu 30-ies Amerikos valstijų įstatymai.

* * *

JAV Centrinė žvalgybos valdyba (CŽV) klydo manydama, kad prieš karą Irake buvo mobilių biologinio ginklo gamybos laboratorijų, sekmadienį pripažino valstybės sekretorius Colin Powell. Informacija apie mobiliąsias laboratorijas buvo viena svarbiausių dalių vadinamojoje Irako byloje apie Baghdad esą laikomus masinio naikinimo ginklus. Praėjusį mėnesį C. Powell pareiškė, kad jo teiginiai apie tariamas draudžiamų ginklų gamybos laboratorijas buvo „dramatiškiausias elementas" jo kalboje, pasakytoje 2003 m. vasario 5 d. Saugumo Tarybos posėdyje. Balandžio 2-ąją valstybės sekretorius pripažino, kad informacija kėlė įtarimų, tačiau atsisakė viešai daryti kokias nors išvadas. Televizijos NBC laidoje C. Powell buvo dar atviresnis. „Paaiškėjo, kad buvo gaunama netiksli ir neteisinga, o kai kuriais atvejais ir specialiai klaidinanti informacija. Dėl to esu nusivylęs ir apgailestauju", sakė jis. Dar sausio mėnesį JAV viceprezidentas Dick Cheney teigė, jog aptiktus du sunkvežimius galima laikyti „įtikinamu įrodymu", kad Irake būta mobilių laboratorijų, apie kurias kalbėjo C. Powell. Tačiau CŽV direktorius George Tenet vėliau Kongresui sakė įspėjęs D. Cheney nebūti tokiu kategorišku dėl šio radinio.

ARTIMIEJI RYTAI

BAGHDAD.

JAV paskirtos Irako valdančiosios tarybos pirmininkas Izzedin Salim pirmadienį žuvo per įtariamą mirtininko išpuolį, kurio metu sprogo automobilyje buvusi bomba. I. Salim automobilis per sprogimą prie JAV vadovaujamų sąjungininkų būstinės komplekso patikrinimo posto buvo sumaitotas labiausiai. Šis išpuolis iš viso pareikalavo 10 gyvybių, o dar aštuoni žmonės buvo sužeisti. I. Salim automobilis buvo paskutinis Valdančiosios tarybos kolonoje, kurioje važiavo ir kiti jos nariai, turėję dalyvauti susirinkime savo būstinėje sąjungininkų komplekse. „Kiti nariai nenukentėjo. Jiems pavyko pravažiuoti patikrinimo postą prieš sprogimą. Salim vis dar laukė savo eilės įvažiuoti. Kol kas per anksti pasakyti, ar išpuolio taikinys buvo būtent Valdančiosios tarybos kolona", sakė vienas liudininkas. I. Salim, kuris dar vadinamas Abdul Zahra Othman Mohammad, yra antrasis nužudytas Valdančiosios tarybos narys nuo to laiko, kai ji pradėjo savo darbą.

EBSW veiklai tirti konservatoriai siūlo sudaryti laikinąją komisiją

Vilnius, gegužės 17 d. (BNS) — Tėvynės sąjungos parlamentarai siūlo sudaryti laikinąją parlamentinę komisiją, kuri ištirtų susivienijimo EBSW padarytą žalą bei nustatytų, kokie pareigūnai ir politikai bendravo su EBSW steigėjais ir vadovais bei rėmė jų tikslus.

Seimo posėdžių sekretoriate pirmadienį TS vadovas Andrius Kubilius įregistravo tai numatantį nutarimo „Dėl Seimo laikinosios komisijos susivienijimo EBSW padarytai žalai ir ją sąlygojusioms priežastims ištirti sudarymo" projektą.

Komisijai siūloma išsiaiškinti, kokios įmonės ir kiek dirbančiųjų bei indėlininkų tiesiogiai nukentėjo dėl EBSW veiklos bei tuometinių pareigūnų bei politikų veiksmų ar neveikimo.

Taip pat siūloma išanalizuoti, kokie teisės aktai, galėję neleisti EBSW susikurti ir įgyvendinti jam naudingą privatizavimo mechanizmą, buvo siūlomi, tačiau nepriimti, ir kokie pareigūnai bei politikai juos siūlė, aktyviai rėmė arba stabdė.

Konservatorių teigimu, taip pat svarbu išsiaiškinti, kokios Baudžiamojo, Baudžiamojo proceso kodekso bei kitų įstatymų pataisos sudarė sąlygas žalingai EBSW susivienijimo steigėjų ir vadovų veiklai, finansinių bausmių ir baudžiamosios atsakomybės išvengimui, kad ateityje būtų galima įstatymus keisti.

Seimo komitetas ragina Specialiųjų tyrimų tarnybą dirbti veiksmingiau

Vilnius, gegužės 17 d. (BNS) — Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas, pirmadienį apsvarstęs Specialiųjų tyrimų tarnybos ataskaitą už 2003 metus, paragino kyšininkų gaudytojus dirbti veiksmingiau, bet tarnybos vadovo Valentino Junoko veiksmų nekritikavo, nors šis anksčiau ir susilaukė politikų priekaištų.

Komitetas pažymėjo, kad STT veikla turėtų būti kryptingesnė ir veiksmingesnė.

Komitetas pabrėžė, kad ir kitos teisėsaugos institucijos turėtų aktyviau kovoti su kyšininkavimu bei nusikaltimais valstybės tarnybai ir viešiesiems tikslams savo veiklos srityse.

„Mes tokio klausimo nenagrinėjome, nes jis nebuvo kilęs", sakė A. Sadeckas, paklaustas, ar V. Junokas gali toliau vadovauti STT.

V. Junoko kritikų balsus užgožė STT pradėtas korupcijos Sveikatos apsaugos ministerijoje tyrimas, kuriame įtarimai pareikšti buvusiam sveikatos apsaugos ministrui Romualdui Dobrovolskiui.

Lietuvės pjesė laimėjo Vokietijos dramaturgijos konkursą

Vilnius, gegužės 17 d. (BNS). Jaunosios kartos lietuvių dramaturgės Lauros Sintijos Černiauskaitės pjesė „Liučė čiuožia" pelnė pirmąjį prizą Berlyne vykusio stambiausio valstybės festivalio „Theatertreffen" pjesių mugėje, į kurią šis renginys pirmą kartą „įsileido" kitų valstybių dramaturgiją.

Kaip sakė nugalėjusios pjesės autorė, nuo gegužės pradžios iki pirmadienio trukusio festivalio pjesių mugėje paprastai dalyvaudavo tik Vokietijos dramaturgai.

Šiemet pirmąkart buvo skelbiamas ir kitų Europos valstybių pjesių konkursas, surinkęs 115 kūrinių.

Festivalio metu vykusiems pjesių skaitymams buvo atrinktos trys „europietiško" konkurso rato pjesės (ispanų, lenkų ir lietuvių) ir keturios vokiečių.

Pasak L. S. Černiauskaitės, net patiems festivalio rengėjams buvo netikėta, kad pirmąjį prizą komisija skyrė būtent lietuviškai pjesei.

Nors dramaturgei nepasirodė, kad „Liučė čiuožia" publikai skaičiusiems aktoriams buvo lengva įsijausti į tekstą, suvokti personažus, tačiau komisija nusprendė, kad būtent ši pjesė yra „tai, ko reikia vokiečių teatrui", vertintojus patraukė jos paprastumas ir profesionalumas.

27 metų autorė jau dabar sulaukė trijų Vokietijos teatrų ir dviejų leidyklų siūlymo bendradarbiauti.

1963 metais kaip Vokietijos teatrų pastatymų konkursas įkurtas „Theatertreffen" tapo vienu reikšmingiausių vokiškai kalbančių valstybių teatro festivaliu.

Kasmet teatro kritikų komisija lanko kelis šimtus spektaklių skirtingų miestų teatruose ir atrenka geriausius finaliniam festivalio „akordui" Berlyne.

Greta pagrindinės programos rengiami Jaunųjų teatro kūrėjų bei tarptautinis forumas ir pjesių mugė.

Pasitikome pavasarį, šventėme Velykas

Stalupėnų (Nesterovo) sekmadieninėje mokykloje

Lietuvių kalbos šioje mokykloje mokosi 15 mokinių, juos moko mokytojas Arūnas Urbaitis. Velykų šventei buvo ruošiamasi iš anksto: supažindino mokinius su Verbų sekmadienio papročiais, Didžiosios savaitės dienų prasme, šv. Velykų tradicijomis, aptarė kiaušinių marginimo techniką. Mokiniai žaidė velykinius žaidimus, rideno margučius.

Atšventę Velykas, Stalupėnų moksleiviai ruošiasi poezijos pavasarėliui, skaito lietuvių poetų eilėraščius apie pavasarį, gamtos atbudimą, ruošiasi pasveikinti savo mamytes Motinos dienos proga.

Kraupiško (Uljanovo) vidurinė mokykla šventė lietuviškas Velykas š.m. balandžio 12 d.

Ragainės vidurinėje mokykloje

Ragainės 2–ojoje vidurinėje mokykloje vedamos lietuvių kalbos pamokos. Klasėse vyko pokalbiai apie šv. Velykas, jų papročius. Mokiniai rideno margučius, nugalėtojams buvo įteikti prizai. Kanados lietuviai ponai Vilučiai yra įsidukrinę Ragainės vidurinę mokyklą, šv. Velykoms jie skyrė paramą. Buvo nupirkta lipdukų, dažų kiaušinių marginimui ir prizų moksleiviams.

Velykų šventė Linkūnų (Rževsko) mokykloje.

Tilžės 1-ojoje vidurinėje mokykloje – internate

Mokytoja Aldona Bursteikienė papasakojo, kad šios mokyklos mokinius, mokytojus ir auklėtojus šv. Velykų proga sveikino Tauragės rajono Lauksargių pagrindinės mokyklos kolektyvas, perdavęs gražių margučių ir velykinių atvirukų. Kadangi oras buvo gražus, šventė vyko mokyklos kieme. Šiemet sutapo katalikų ir pravoslavų Velykos. Mokiniai žaidė, rideno margučius, į šventę įsijungė visos mokyklos mokiniai ir mokytojai.

Linkūnų (Rževsko) ir Kalninkų (Prochladnoje) vidurinėse mokyklose

Lietuvių kalbos fakultatyvų mokiniai (mokytoja Stasė Rumbaitienė) irgi šventė pavasario atėjimo šventę. Šventų Velykų proga papuošta medžio šakelė, simbolizuojanti gyvybę ir gamtos atbudimą, prisiminti Velykų papročiai. Atėjusi Velykė įteikė Tauragės „Seklyčios" klubo narių margučius ir saldumynus. Mokiniai dainavo, žaidė žaidimą „Gyva–žalia". Buvo išrinktas stipriausias, gražiausias ir taikliausias margutis. Pasibaigus šventei, mokiniai ir mokytoja nuėjo į kapines ir uždegė žvakutes ant mirusiųjų artimųjų kapų.

Būdviečių (Malomožaisko) vidurinėje mokykloje

Šioje mokykloje lietuvių kalbos fakultatyvo mokiniams (mokytoja Ksavera Būtautienė) Velykų šventei padėjo pasiruošti Tauragės rajono „Šaltinio" vidurinė mokykla. Mokyklos skautai (vadovė Jūratė Lazdauskienė) paruošė dovanėles fakultatyvą lankantiems mokiniams: margučių, šokoladukų. „Šaltinio" vidurinės mokyklos direktorius Povilas Petkus perdavė sveikinimą šv. Velykų proga. Lietuvos Socialdemokratų partijos Tauragės skyriaus nariai — kiekvienam moksleiviui suvenyrus, sveikinimus ir velykinius lipdukus. Šilalės rajono Laukuvos N. Vėliaus gimnazija atsiuntė velykinių atvirukų. Tauragės rajono meras Pranas Petrošius pasveikino mokyklos bendruomenę šv. Velykų proga. Šventėje dalyvavo keturios mamytės, kurios padėjo paruošti šventinį stalą, persirengė Velykėmis. Buvo ridenami margučiai, išrinktas stipriausias.

Kraupiško (Uljanovo) vidurinėje mokykloje

Išleistas stendas apie šv. Velykas, kampelyje — medžiagos apie šią šventę parodėlė. Mokiniai piešė velykinius atvirukus, rašė sveikinimus ir linkėjimus, puošė velykinį medelį. Deklamavo ir skaitė B. Brazdžionio, J. Minelgos ir kitų poetų eilėraščius apie Velykas. Tauragės moksleivių kūrybos centras, kur veikia įvairių būrelių, perdavė mokytojų ir moksleivių sveikinimus ir linkėjimus, moksleivių rankomis sušildytus ir įvairia technika pieštus atvirukus. Labiausiai mokiniai džiaugėsi margučiais. Jie gražūs, spalvingi, marginti vašku, tokiais raštais, kuriais nuo seno margindavo Lietuvoje. Juos margino būrelio vadovė Mamertina Balserytė ir moksleiviai. Už Velykų šventę fakultatyvo moksleiviai dėkingi Moksleivių kūrybos centro direktorei Jolantai Kazlauskienei, pavaduotojai Benignai Bajorinienei ir būrelių vadovams.

Emilija Algaudė Bukontienė
Kraupiško (Uljanovo) vidurinės mokyklos lietuvių kalbos fakultatyvo mokytoja

A†A
JONUI BALNIUI

mirus, nuoširdžiausią užuojautą reiškiame jo žmonai BRONEI, a.a sūnaus ROMO šeimai ir dukrai VIRGINIJAI su šeima.

Jonas Miežinskas su vaikais

A†A
ADOMUI VAITKEVIČIUI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiame žmonai REGINAI, dukrai DAIVAI su šeima bei visai giminei.

ALRK Moterų sąjungos III kuopa

A†A
LETA D. RHONE BUDELSKYTĖ

Po ilgos ir sunkios ligos mirė 2004 m. gegužės 14 d., sulaukusi 61 metų.

Gyveno La Grange, IL.

Gimė Lietuvoje.

Nuliūdę liko: vyras Douglas, duktė Jeniffer, sūnus Todd, anūkė Keitlyn, mama Eugenija, mylima sesutė Yolanda su vyru Michael bei kiti giminės Amerikoje ir Lietuvoje.

A.a. Leta buvo mylima duktė a.a. Zigmo.

Laidotuvės privačios.

Šeimos pageidavimu aukas siųsti Advocate Hospice Family Care Fund, adresas 1441 Branding Str.#310, Downers Grove, IL 60515.

Liūdinti šeima

Remkite ir platinkite katalikišką spaudą
DRAUGAS
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

MIRĖ MONIKA LEMBERTIENĖ, poeto Prano Lemberto našlė, jo vardu įsteigusi literatūrinę premiją Kauno studentams, kelių knygų mecenatė, spaudos rėmėja, įvairių labdaros draugijų dosni narė. Eidama 103-uosius amžiaus metus, ramiai užgeso savo namuose Santa Monica, Kalifornijoje, greta esant sūnui Vitaliui gegužės 14 d., 2004 m. Bus palaidota Lietuvoje, greta jos vyro ten perkeltų palaikų.

DANUTĖ VIKTORIENĖ MIRĖ sekmadienį, Christ Community ligoninėje. Išsami informacija dėl laidotuvių bus paskelbta papildomai.

RITA VENCLOVIENĖ, KURI JAU TRIS mėnesius dirba Lietuvoje su beglobiais vaikais, mus informuoja, kad jos pravestas seminaras, supažindinant „Vaiko vartai į mokslą" remiamų centrų vadovus su naujai paruošta programa „S.A.U.", praėjo su pasisekimu. Seminare, kuris vyko Kaune, gegužės 8–9 d., dalyvavo 30 centrų darbuotojų iš visos Lietuvos. Šią savaitę Rita dirbs Naujojoje Akmenėje, kur yra daugiau nei šimtas beglobių.

BEVERLY SHORES, IN LIETUVIŲ klubo susirinkimas įvyks gegužės 26 d., trečiadienį, 2 v.p.p. Fortune House restorano salėje, Michigan City, IN.

LIETUVIŲ VETERANŲ SĄJUNGOS „Ramovė" Čikagos skyriaus narių susirinkimas vyks gegužės 23 d., sekmadienį, 12 v.p.p. Jaunimo centre. Visi skyriaus nariai kviečiami dalyvauti.

112 KUOPOS LIETUVOS VYČIŲ paskutinis šio sezono susirinkimas bus antradienį, gegužės 18 d., 7:30 v.v. parapijos salėje. Prašome visų narių dalyvauti, taip pat kviečiame dalyvauti norinčius tapti Vyčių nariais. Po susirinkimo bus kavutė ir pabendravimas.

GEGUŽĖS 23 D., SEKMADIENĮ, NUO 9 v.r., Jaunimo centro kavinėje, JC Moterų klubo šeimininkės visus kviečia pasivaišinti skaniais mieliniais blynais su obuolių uogiene. Savo atsilankymu paremsite Jaunimo centrą.

ČIKAGOS PRIEMIESTYJE, PLC Lemonte, gegužės 30 d. įvyks literatūros popietė, skirta poetui Bernardui Brazdžioniui ir rašytojui Jurgiui Jankui pagerbti. Programą atliks Toronto „Aitvaro" ir Hamiltono „Aukuro" teatralai: Daiva Botyrienė, Ramūnė Jonaitienė, Aušra Karkienė, Algirdas Kynas ir Joana Kuraitė-Lasienė, Marytė Kalvaitienė, Kęstas Keparutis ir Alina Žilvytienė. Scenarijų paruošė ir programai vadovauja Ramūnė Jonaitienė. Čikagos ir apylinkių lietuviai džiaugiasi, kad užsimezgė artimas bendradarbiavimas su Kanados kultūrininkais. Kviečia JAV LB Kultūros taryba.

ALRK MOTERŲ SĄJUNGOS #3 kuopos susirinkimas įvyks gegužės 22 d., šeštadienį, 3 v.p.p. Švč. M. Marijos Gimimo parapijos salėje. Svarbūs reikalai bus aptariami. Prašome visas nares dalyvauti.

DĖMESIO VISI MICHIGAN EŽERO pakrantės miestelių (Beverly Shores, Union Pier, Michigan City, New Buffalo...) gyventojai. Jūsų patogumui, bilietai į XII Lietuvių tautinių šokių šventę (liepos 3 d., „Allstate" Arena, Rosemont, IL) dabar parduodami „Mildas Corner Market", 9901 Townline Rd., Union Pier, Michigan. Taip pat organizuojamas 56 vietų autobusas, kuris vyks į šventę iš Michigan City, Indiana, liepos 3 d. 11 v.r. (12 v.p.p. Michigan laiku). Bilietai 20 dol. asmeniui parduodami „Mildas Corner Market". Norintieji prašomi registruotis iki birželio 13 d., tel. 269-469-9880.

GEGUŽĖS 21 D., PENKTADIENĮ, 7:30 v.v. Jaunimo centro Čiurlionio galerijoje įvyks dailininkės Sigitos Šulaitytės meno paroda. Sigita baigė Vilniaus dailės akademiją, monumentaliosios tapybos specialybę. Dirbo įvairiose meno srityse: vitražo, freskos, iliustracijos ir dizaino. Šioje parodoje pristatomi keli darbų ciklai: konceptualioji abstrakcija ir metaforinis realizmas (su siurrealizmo elementais). Visi mėgstantys meną, kviečiami atvykti ir susipažinti su talentinga dailininke Sigita Šulaityte bei jos menu.

Lietuviško „Žodžio kelias" nusidriekė per plačiąją Amerikos žemę

„Žemėj Lietuvos ąžuolai žaliuos" – savotiškas himnas lietuvybei.

Visos nuotraukos **Jono Kuprio**

Lietuvių kalba – bendrinė ir literatūrinė – yra tautos susižinojimo ir bendravimo priemonė. Dabar ja rašomos knygos, leidžiami laikraščiai, kalbama ir dainuojama visame pasaulyje, kur tik yra lietuvių.

Kalbėjo mūsų protėviai lietuviškai. O didieji tautos žmonės ją įamžino. Kaip džiūgavo klebonas Martynas Mažvydas, kai pamatė savo paties parašytas ir pirmą kartą atspausdintas eilutes „...imkiet mani ir skaitikiet...". Buvo tai 1547-aisiais metais Mažojoje Lietuvoje, dar vadintoje Prūsija.

Ką gi reiškė lietuviškas spausdintas žodis „Katekizmo" puslapiuose? Vylėsi klebonas, kad knygelė bus ne tik tikybos vadovėlis su bažnytinėmis giesmėmis; tai ir abėcėlė, pritaikyta lietuviškiems garsams reikšti; joje buvo ir skaitymo skiemenimis pratimų ir pirmas lietuviškai parašytas eilėraštis. Mažvydas tikėjo, kad ši knygelė bus pradžiamokslis vaikams ir suaugusiems mokytis skaityti ir rašyti gimtąja kalba. Šia pirmąja knygele, lietuvių kalba iš šnekamosios virto rašytine, literatūrine kalba.

Skynėsi lietuviškas žodis kelią sau ir išliko. O jei ir atsitiktų kas nors, anot Egidijaus Stanciko, ji vis tiek liktų amžinai, nes yra užrašyta ir į „Didįjį lietuvių kalbos žodyną" sudėta.

Lietuvių kalbos – kažkada

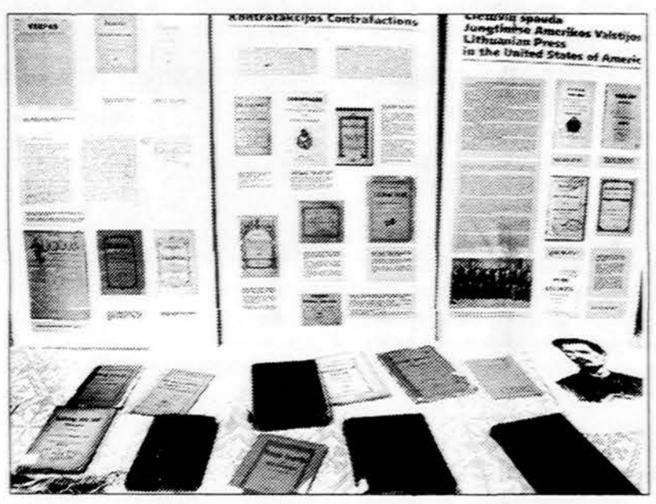

M. Mažvydo bibliotekos paruošta paroda, skirta lietuviškos spaudos atgavimo 100-čiui paminėti.

rusintos ir lenkintos, žemintos ir niekintos – išlikimo keliu gražią sekmadienio popietę mus vedė poezijos ir liaudiškos dainos atlikėjai, žengdami koja kojon su istorijos faktais. „Žodžio kelias" – vadinosi programa, skirta lietuviškos spaudos atgavimo 100-mečiui paminėti.

Šis renginys buvo užmanytas JAV LB Kultūros tarybos pirmininkės Marijos Remienės. Jos dėka šį reginį galėjo pamatyti daugybė lietuviškų bendruomenių įvairiose Amerikos dalyse.

Koncerto – minėjimo pradžioje istorikė Rūta Kuncienė peržvelgė pagrindinius istorinius momentus ir paminėjo pagrindinius lietuvių kalbos raidos faktus istorijos kontekste. Egidijus Stancikas, programos režisierius, kartu su jaunu dainininku Mindaugu Jankausku atliko meninę dalį. Lyg ir nebuvo nieko, ko susirinkę į „Žodžio kelią" nebūtų jau žinoję, skaitę ar mokęsi, tačiau vertėjo prisiminti ir kartu su poezija bei daina nukeliauti kartu tuo keliu dar kartą. Egidijus Stancikas sakė, kad ši programa, tai ideali didaktinė priemonė lietuviškoms mokykloms tiek Lietuvoje, tiek išeivijoje. Programos režisierius pasakojo kaip sudėtinga buvo sudėti visą atrinktą medžiagą į vienos valandos programą. „Tai buvo ištisa studija, trukusi 3 mėnesius. Teko perskaityti aibes knygų, konsultuotis su lituanistais, bibliotekininkais, istorikais ir kalbininkais, kol programa liko tokia, kokią jūs dabar girdėjote", – pasakojo E. Stancikas. Beje, programos atlikėjai buvo labai originaliai apsirengę. E. Stancikas paprašė nesistebėti, kad jo įvaizdis ne „vyžoto lietuvio kaimiečio", mat autentiškus rūbus pasisiuvę specialiai šiai programai. Mindaugas Jankauskas dėvėjo šviesiu suvalkiečių apdaru, o Egidijus Stancikas pasirinko tamsaus audinio žemaičio išeiginį rūbą. Menininkai sakė, kad spalvos, dekoruotos rankovės, klostės, užrišamos juostos bei žemaitiška skrybėlė, pasiūtos pagal Suvalkijos liaudies muziejuje turimus pavyzdžius.

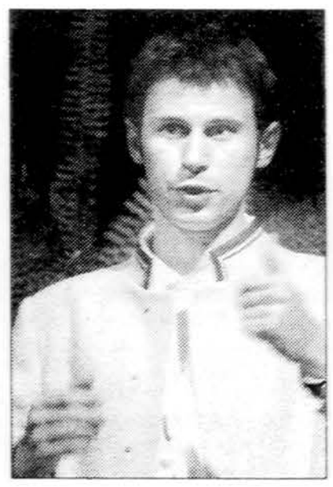

Mindaugas Jankauskas

Ir skambėjo lietuviškas žodis, kartu su lietuviška daina, liejosi gaivia versme poezija, palikdama žmonių širdyse turumo, pagarbos ir kilnaus pasididžiavimo jausmą savo tauta bei prigimtine kalba. Renginys tradiciškai buvo užbaigtas daina „Žemėj Lietuvos ąžuolai žaliuos". Gal man taip pasirodė, bet kaskart, kai girdžiu žmones dainuojant šią dainą ir linguojant sukibus rankomis, pajuntu jų, kentėjusių, išlikusių ir išsaugojusių meilę tėvynei bei gimtajai kalbai. Matyt todėl,

Egidijus Stancikas

kad ypatingai norėjo puoselėti tai, ko neteko. Ne savo noru išvaryti iš tėvynės Lietuvos, sukūrė ją čia, Amerikoje, ir niekada nepamiršo.

Kartu su menininkais į Čikagą atkeliavo ir Martyno Mažvydo bibliotekos paruošta kilnojama paroda, kurią galėjo apžiūrėti kiekvienas besidomintis. O menininkai, sulaukę plojimų ir padėkos žodžių, sakė sugrįš kitais metais su nauja programa, kuri bus labai subtili ir jaudinanti, mat viskas joje „suksis" apie meilę.

Vitalija Pulokienė

„Žodžio kelio" atlikėjai ir dalyviai. Iš kairės: dainininkas Mindaugas Jankauskas, JAV LB Kultūros tarybos pirmininkė Marija Remienė, Vaclovas Kleiza su žmona Asta, Nijolė Nausėdienė, LR konsulas Čikagoje Arvydas Daunoravičius su žmona Loreta ir dukrele Emilija bei aktorius Egidijus Stancikas.

"Seklyčioje" pagerbtas Edvardas Šulaitis

Čikagoje ir jos apylinkėse gyvenantieji buvusieji Kybartų miesto gyventojai jau senokai norėjo pagerbti savo žemietį Edvardą Šulaitį. Tą jie padarė, kuomet šis prie dviejų anksčiau vienerių metų laikotarpyje gautų atžymėjimų: LDK Gedimino ordino bei JAV LB Kultūros tarybos suteiktos Žurnalisto premijos, neseniai susilaukė ir trečiojo — Lietuvos Tautinio olimpinio komiteto paskirtos „Olimpinės žvaigždės".

Buvusių kybartiečių grupė savo žemiečio Ed. Šulaičio pagerbime

Z. Degučio nuotr.

Balandžio 30 d. popietę šio renginio organizatoriai — Elena Rovinskaitė-Rožėnienė bei Jaunutis Puodžiūnas pajėgė sukviesti arti 50 žmonių, nepaisant, kad tai buvo darbo diena. Čia atvyko ne vien tik buvusieji kybartiečiai, bet matėsi ir daug Cicero lietuvių telkinio gyventojų, o taip pat ir „Lituanicos" futbolo klubo atstovų.

Šiame pobūvyje netrūko sveikinimo kalbų, gėlių bei dovanų. Labai nuotaikingai kalbėjo senas Cicero lietuvių veikėjas dr. Petras Kisielius, kuris prisiminė, jog su Edvardu Šulaičiu Amerikon jis atvyko prieš beveik 55 metus tuo pačiu laivu. Jis išsakė nemaža gražių žodžių šio buvusiojo kybartiečio adresu.

Veiklios Cicero lietuvių bendruomenės narės: Jonė Bobinienė ir Mėta Gabalienė, kurios vadovauja po sekmadieninių pamaldų Šv. Antano bažnyčioje vykstantiems „kavutės" pabendravimams, irgi pasveikino ir dar dovaną pridėjo. „Lituanicos" klubo vicepirmininkas Gediminas Bielskus pažymėjo, jog pagerbiamasis yra šio 53 metus gyvuojančio sporto vieneto steigėjas ir dar šiandien aktyvus jo veiklos rėmėjas. Taip pat sveikino ir Jaunimo centro Tarybos pirmininkė Milda Šatienė bei kiti, o Viktoras Kučas perskaitė nemaža sveikinimų, gautų raštu ar internetiniu paštu.

Ypatingai gražų sveikinimą internetu atsiuntė Kaune gyvenantis buvęs kybartietis, internete vedantis Kybartų puslapį — Vytautas Mickevičius. Jis Kybartų miesto herbu ir seniausiojo Lietuvoje sporto klubo „Sveikata" ženklu papuoštame lakšte rašė: „Sveikiname kybartietį, nusipelniusį JAV lietuvių sporto veikėją, žurnalistą E. Šulaitį. Linkime ir toliau vaisingai darbuotis Lietuvos labui, garsinti Lietuvos sportą, meną, kultūrą. Stiprios Jums sveikatos, neblėstančios energijos atstovaujant Lietuvą ir gimtuosius Kybartus". Jis kvietė po šiais žodžiais pasirašyti pobūvio dalyvius.

Tačiau, bene gražiausius sveikinimus bei linkėjimus išsakė viena iš pagerbimo organizatorių, E. Rožėnienė, kuri susirinkusiuosius supažindino su pagerbiamojo nuopelnais ir darbais. Garsiai nuskambėjo „Ilgiausių metų".

Rengėjams ir visiems susirinkusiems bei sveikintojams padėkos žodį tarė pats E. Šulaitis. Jis pažymėjo, jog nesijaučia taip daug nusipelnęs, kaip kad čia buvo išsireikšta. Daręs tai, ką širdis liepė daryti, atlikdamas pareigą savo gimtai žemei. Jis žadėjo ir toliau darbuotis, jeigu tik leis sveikata.

Pavalgius „Seklyčioje" pagamintus pietus, susirinkusieji dar ilgai tarpusavyje kalbėjo, prisimindami senus, gerus laikus Kybartuose ar kitur. O žinomas fotografas Zigmas Degutis čia stengėsi įamžinti tuos susitikimų momentus, kurie ateityje jau gali nepasikartoti. Kai kurie kybartiečiai išreiškė mintį, jog kybartiečiams bei jų draugams, galbūt, reikėtų dažniau susitikti, visai nelaukiant kokių nors ypatingų progų ar pagerbimų.

Koresp.

SKELBIMAI

• **PIGIAUSIA — NE PATIKIMIAUSIA!** Kortelės dažnai nesuveikia. Paskutinės minutės nutrupa. O kaip su bendrovėmis, kurių centrinės net ne JAV ir siulo „ypatingus įkainius"? Dažniausiai tai prastas internetinio tipo, o ne telefoninis ryšys. Protingas vartotojas renkasi amerikiečių firmą (įst. 1993 m.) LITCOM. Į Lietuvą iš namų ar mobilaus telefono TIK 11,9 ct., o JAV — 4,9 ct. Jokių mėnesinių mokesčių, jokių papildomų kodų. Išklotinę gaunate su savo vietine sąskaita. Registruokitės lietuviškai 708-386-0556. Taupykite šiandien su LITCOM! Dėmesio! Įkainis galioja tik naujiems klientams!